

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ผมพัทธีร์ สุภางย์ยุทธลิขิต

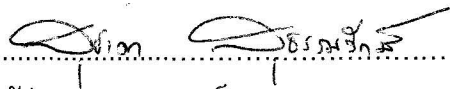
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

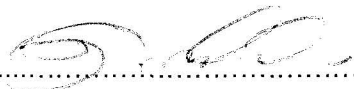
153157

4 799

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

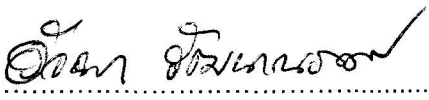
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย วีระวัฒนานนท์)

คณะกรรมการสอบ

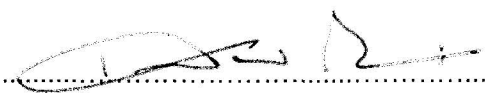
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย วีระวัฒนานนท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. อรรถพล โพธิ์สุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย วีระวัฒนานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการวิจัย เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ และ ดร. อรรถพร โพธิสุข กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งได้เสียสละเวลารับเป็นกรรมการและให้คำแนะนำ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิพนธ์ ภูมิมางกูร คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร. พจน์ กุลวานิช รองคณบดีฝ่ายวิจัย รองศาสตราจารย์ อิงอร มั่นทรานนท์ รองศาสตราจารย์ ดาราวัลย์ ธัญญะวุฒิ จากคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร. พรรณี บุญประกอบ และ ดร. จารุวรรณ สกุลคู จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามและให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ พรสีมา และรองศาสตราจารย์ ธิติรัตน์ ปานม่วง ที่ให้คำแนะนำปรึกษาและเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษา และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งเพชร สกุลบำรุงศิลป์ ที่ให้คำแนะนำแนวทางในการทำวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบพระคุณคณาจารย์จากแผนกวิชาการอุดมศึกษาทุกท่านและขอบคุณ พี่ – น้องการอุดมศึกษา ภาคพิเศษ รุ่นที่ 5 ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา และขอบคุณนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและเพื่อนร่วมงานของหน่วยทะเบียนคณะเภสัชศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยเหลือตลอดมา เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณคุณแม่พรรณีและคุณพรรณวลี พี่สาวที่ให้กำลังใจสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จการศึกษาตลอดมา

ผมพัททวี สุภางย์ยุทธลิขิต

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมุติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของทัศนคติ.....	10
องค์ประกอบของทัศนคติ.....	12
ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย.....	21
ความหมายของทัศนคติต่อวิชาชีพ.....	23
ความหมายของวิชาชีพเภสัชกรรม.....	30
วิวัฒนาการการเตรียมการสอนวิชาชีพเภสัชกรรม.....	32
การจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	36
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	78
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม.....	89
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	103
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลผู้สมัครและลำดับเข้าศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2542 – 2543.....	4
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	36
3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	43
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อประสบการณ์ ในมหาวิทยาลัยของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นรายข้อ.....	45
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน...	48
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความคิด เป็นรายข้อ...	49
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความรู้สึก เป็นรายข้อ...	51
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรม เป็นรายข้อ.....	53
9 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ.....	55
10 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	56
11 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม โดยรวมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	57
12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม ด้านความคิดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	58

13	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม ด้านความรู้สึกรักของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	59
14	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	60
15	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	61
16	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม โดยรวมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	62
17	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม ด้านความรู้สึกรักของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกอาชีพของผู้ปกครอง.....	63
18	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรม ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกอาชีพของผู้ปกครอง.....	64
19	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ใน มหาวิทยาลัย.....	65
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 องค์ประกอบของทัศนคติของไทรแอนดิส	14
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษามีบทบาทในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถตลอดจนความประพฤติและคุณธรรมที่พึงามให้เป็นพลเมืองดีและมีคุณภาพ สามารถนำความรู้ไปใช้ ก่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้ การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้มีความรู้ทางวิชาชีพและผู้เรียนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์พัฒนา คุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ โดยนัยดังกล่าว ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจึงเน้นพัฒนาบุคคลใน 4 ด้านอย่างสมดุล และกลมกลืนกัน คือ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกายและด้านสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 8 -13)

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและมีภารกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ การสอนวิชาการและวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม การวิจัยค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการเน้นความเป็นเลิศในการพัฒนาบุคคล ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีคุณภาพ ออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2538 : 1) นอกจากนี้การเรียน ในระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายต้องการพัฒนานิสิตให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและการ เตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพ โดยพยายามที่จะรักษามาตรฐานในแต่ละวิชาชีพ อันจะส่งผล ให้นิสิตเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดจนเข้าใจตนเองและผู้อื่นๆ มุ่งปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ซึ่งควรมีบุคลิกภาพ ความคิด การกระทำเป็นที่ยอมรับในสังคมตาม ปณิธานของมหาวิทยาลัยที่มุ่งให้นิสิตมีความรู้คู่คุณธรรม (จรัส สุวรรณเวลา. 2539 : 1) โดยเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตนั้น ผู้ที่จะเป็นบัณฑิตจะต้องมีความรู้พื้นฐานเพียงพอสามารถ พัฒนาดตนเองตามความจำเป็นและเหมาะสม สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการปฏิบัติงานที่ แตกต่างกันอย่างมีประสิทธิภาพและตามวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน แต่สิ่งหนึ่งจะต้องตระหนักเป็นสำคัญ คือ การมีทัศนคติต่อ

วิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องของความนึกคิด ความรู้สึกและผลของการกระทำซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ หรือล้มเหลวต่อตนเองและสังคม (สุมน สกลไชย. 2538 : 11) ทั้งนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 22-23) ได้ให้ข้อสรุปแนวทางในการพัฒนานิสิตสู่ความเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนานิสิตให้เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พอใจ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยต้องมุ่งพัฒนานิสิตใน 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านทัศนคติ ด้านจริยธรรมและด้านบุคลิกภาพ สำหรับด้านทัศนคติ จะต้องมุ่งส่งเสริมให้นิสิตเกิดทัศนคติในทางบวก เพราะเชื่อว่านิสิตที่มีความสมบูรณ์นั้นจะต้องมี ทัศนคติหรือค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ ออกไปด้านที่ดีจะมองและคิดเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล ทำให้นิสิตมีอุดมการณ์พร้อมที่จะฟันฝ่าอุปสรรคและมีหลักเป็นแนวปฏิบัติในด้านการดำรงตนใน สังคมได้เป็นอย่างดี ดังที่นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954:12) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึก โน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ซึ่งแสดงออกมาทางพฤติกรรมที่แบ่งเป็น สามลักษณะใหญ่ คือ แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบ เรียกว่า ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) ส่วนอีกลักษณะหนึ่งที่แสดงออกถึง ความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เรียกว่า ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) ส่วนการแสดงออกใน ลักษณะเฉยๆ หรือไม่แสดงออกว่า ชอบ หรือไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง (Neutral Attitude) ในการผลิตบุคลากรออกไปสู่สังคมนั้น มิใช่แต่ด้านความรู้และความสามารถในการวิชาชีพ เท่านั้น หากต้องคำนึงถึงการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ทั้งนี้ทัศนคติจึงมี อิทธิพลต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพใน การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและความสุขในการ ทำงาน นอกจากนี้บุคคลจะต้องมีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานแล้วจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดี ต่อวิชาชีพของตน เพราะถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อวิชาชีพของตนเองแล้วย่อมทำหน้าที่ของ ตนไม่ดีเท่ากับบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (วิภา แดงเจริญ. 2529 : 3)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาการทางวิชาชีพเภสัชกรรม อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2454 เป็นต้นมาด้วยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกมารับใช้ สังคมทั้งภาครัฐและเอกชน โดยประยุกต์ศาสตร์ให้เข้ากับยุคสมัยและความจำเป็นของสังคม วิชาชีพเภสัชกรรมจึงนับว่า เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน ของมนุษย์ คณะเภสัชศาสตร์จึงมีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ให้เป็นผู้ที่พร้อมทั้ง ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและจะต้องสร้างจิตสำนึกให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อเป็น แบบอย่างที่ดีต่อไปในอนาคตด้วย (เทียนฉาย กิระนันท์. 2541 : 4) นอกจากนั้นในปีการศึกษา 2527 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ผู้เข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ของสถาบันการศึกษาของรัฐ ทุกคนต้องทำสัญญากับรัฐบาลมีภาระผูกพันในโครงการเภสัชกรคู่สัญญาเพื่อเข้ารับราชการ

หลังจากสำเร็จการศึกษาเป็นเวลาสองปี โดยมีผู้สำเร็จการศึกษาได้เข้าปฏิบัติงานขอใช้ทุนใน ส่วนราชการสาธารณสุขของรัฐ และในปีการศึกษา 2533 คณะเภสัชศาสตร์ก็ได้มีการปรับปรุง หลักสูตรเภสัชศาสตร์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของคณะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการจัด รูปแบบการเรียนสาขาทั้งเฉพาะทาง เพื่อให้บัณฑิตได้เลือกเรียนตามสาขาที่ตนเองสนใจและถนัด ทำให้เกิดทักษะความชำนาญวิชาชีพเฉพาะทางมากยิ่งขึ้น (ประนอม โพธิยานนท์. 2541 : 23) ซึ่งต่อมาในปีการศึกษา 2542 เมื่อทบวงมหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้า ศึกษาในระดับอุดมศึกษาแบบใหม่ที่เปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษากำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์ การคัดเลือกบุคคลตรงกับปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะตรงตามสาขาที่ศึกษาและยังให้โอกาสนักเรียนที่จะเลือกเข้าศึกษาในคณะต่างๆ สามารถ เก็บคะแนนสอบได้สามปี (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2541 : 14) ซึ่งส่งผลให้คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบปัญหาเกี่ยวกับการสละสิทธิ์และนิสิตขอลาออกระหว่างการศึกษ เพื่อไปศึกษาในคณะอื่นๆ หรือมหาวิทยาลัยอื่น เช่น ปีการศึกษา 2541 และ 2542 มีผู้สละสิทธิ์ และลาออก จำนวน 41 คนและ 50 คน จากจำนวนที่รับนิสิตใหม่ 220 คนตามลำดับ และมีนิสิต ในชั้นปีที่สูงกว่านั้นลาออกไปศึกษาในสถาบันอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งด้วย (งานทะเบียน คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542 : 11-14)

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า จำนวนของผู้สละสิทธิ์และลาออกจากคณะ เภสัชศาสตร์เพื่อไปศึกษาต่อในคณะหรือสถาบันอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มีแนวโน้มที่จะมีอัตราสูงขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจาก ค่านิยมของ สังคมในวิชาชีพและการปลูกฝังค่านิยมของครอบครัวในวัยเด็ก เช่น การรับรู้ว่าการเลือกเรียน เป็นแพทย์ ทันตแพทย์จะทำให้มีรายได้สูง สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับครอบครัว มีอาชีพที่มั่นคง ตลอดจนมีสถานะทางสังคมที่ดี ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมจำนวนมาก ที่ยอมรับว่า ใครที่เลือกเรียนคณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ จึงเป็นคนเก่ง (ศิริรุ่ง ศุภฤกษ์คุณ. 2542 : 40) ดังผลงานวิจัยของสำเนาวิ ขจรศิลป์ (2526 : 3-4) เกี่ยวกับสาเหตุ การลาออกเพื่อเข้าศึกษาใหม่พบว่า มีนิสิตนักศึกษาลาออกกลางคันเพื่อสอบคัดเลือกเข้าใน มหาวิทยาลัยใหม่อีกครั้งเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ผู้ที่สอบคัดเลือกใหม่ได้ตามความต้องการก็ จะลาออกจากคณะเดิม ส่วนผู้ที่สอบคัดเลือกใหม่ไม่ได้ก็ต้องเรียนต่อไปในคณะเดิมที่อาจไม่มี ความสนใจในการเรียนเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพ จึงต้องอดทน เรียนต่อไปจนสำเร็จการศึกษาหรืออาจไม่สำเร็จการศึกษาก็ได้ ซึ่งจะมีผลต่อการสูญเสีย ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นอย่างมาก และจากการวิจัยของมนัส ประสงค์ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการสละสิทธิเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของนักเรียนที่ สอบได้ และพบว่า ได้แก่ คุณลักษณะของคณะวิชา การหางานทำในตลาดแรงงาน ชื่อเสียงของ สถาบันและการรู้สึกว่าคุณเองสอบได้คณะที่ดีกว่าเพื่อน ๆ

นอกจากนั้น หากพิจารณาจากลำดับการเลือกเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากสถิติในปีการศึกษา 2542 – 2543 ได้พบว่า จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษา โดยผ่านทบวงมหาวิทยาลัยมีจำนวนที่รับเข้าศึกษาและอัตราการแข่งขันในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (งานทะเบียน, คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543 : 12 - 13) ดังตาราง 1 คือ

ตาราง 1 ข้อมูลผู้สมัครและลำดับเข้าศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2542-2543

ปีการศึกษา	อันดับการเลือกเข้าศึกษาของผู้สมัคร					อันดับการเลือกของผู้สอบผ่าน					อัตราส่วน
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	
2542	644	328	296	180	1,448	66	49	66	28	209	1:14
2543	409	239	229	198	1,075	53	50	58	49	210	1:19

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ผู้ที่เลือกเข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีอัตราการแข่งขันในการสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2541 – 2542 อัตราส่วน 1 : 14 และ 1 : 19 ตามลำดับ ส่วนการเลือกเข้าศึกษาลำดับต้นๆ มีจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่ยินดีจะเลือกเป็นอันดับแรก เพราะมีความสนใจและมีใจรักที่จะเรียนในคณะนี้ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวิไลลักษณ์ รักสัจจา (2536 : 87) พบว่า ผู้ที่เลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในสภาวะของการตัดสินใจเลือก ซึ่งเป็นครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของชีวิตที่เป็นปัญหาที่จะต้องพบและตัดสินใจว่า จะเลือกเรียนอะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนจบแล้วประกอบอาชีพอะไร ซึ่งประการสำคัญที่สุด คือ ความรักในวิชาชีพนั้นๆ และจะต้องมีความตั้งใจเล่าเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

อนึ่ง จากการสัมภาษณ์คณาบดีคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ (สุนิพนธ์ ภูมมางกูร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธี สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2543.) พอสรุปได้ว่า คณะเภสัชศาสตร์ได้จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎี-ปฏิบัติการและกิจกรรมต่างๆ เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วิชาชีพ การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งทางด้านทักษะและความชำนาญตลอดหลักสูตร โดยคณะเภสัชศาสตร์ได้ตระหนักดีว่า ความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้เรียนต่อวิชาชีพมีความสำคัญที่จะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานในอาชีพต่อไปให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและจริยธรรมจรรยาบรรณในวิชาชีพ

นอกจากนั้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายทะเบียน คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนของนิสิต (ดาราวัลย์ ธัญญะวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธรี สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2543) พบว่า นิสิตบางส่วนยังมีปัญหาบางประการในการศึกษาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติต่อวิชาชีพที่เหมาะสมต่อไป เช่น นิสิตประสบปัญหาการขาดความรู้พื้นฐานที่ดี มีปัญหาต่อการปรับตัวในการเรียน เนื่องจากหลักสูตรที่มีโครงสร้างจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตจะต้องเรียนมาก ทำให้นิสิตสนใจเรียนเฉพาะในรายวิชาที่ต้องลงทะเบียนเรียนเท่านั้นและขาดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้นิสิตยังมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับคณะหรือมหาวิทยาลัยมากนัก ทำให้นิสิตสนใจเฉพาะตนเองมิได้ใฝ่เรียนรู้จากสังคมภายนอกในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต จากการสัมภาษณ์หัวหน้าโครงการจัดตั้งภาควิชาบริหารเภสัชกิจและเภสัชกรรมชุมชน (รุ่งเพชร สกุลบำรุงศิลป์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธรี สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2543) พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวนหนึ่งที่มีผลการเรียนตกต่ำนั้น อาจเกิดจากความไม่พร้อมทางการเรียนหรือเกิดจากหลักสูตรที่เน้นการเรียนด้านวิชาการมากเกินไป ทำให้ไม่เอื้อต่อการที่นิสิตได้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดปัญหาการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ และมีผลกระทบต่อการเรียนในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นไปด้วย

จากสภาพปัญหาต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในงานบริการ การศึกษาสายสนับสนุนวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีความสนใจศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยคาดว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการพิจารณาวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการรับนิสิตเข้าศึกษา การวางแผนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนิสิต เพื่อเสริมสร้างทัศนคติต่อวิชาชีพที่ดีแก่นิสิต อีกทั้งจะเป็นข้อมูลสำหรับคณะผู้บริหารของคณะเภสัชศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของคณะเพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชศาสตร์ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง และความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้จะประโยชน์ต่อผู้บริหารและคณาจารย์ของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรับนิสิต การพัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมนิสิต เพื่อเสริมสร้าง ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมที่ดีให้แก่นิสิตเภสัชศาสตร์ เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เภสัชกรรม พัฒนาดตนเองให้มีความรักในวิชาชีพ อันจะนำไปสู่การประสบผลสำเร็จในอาชีพ ต่อไป อีกทั้งจะเป็นข้อมูลสำหรับคณะผู้บริหารของคณะเภสัชศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในการพิจารณาดำเนินงานปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของคณะ เพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อ วิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5 ของ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 884 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 2.1.1 เพศ จำแนกเป็น

- 2.1.1.1 เพศชาย

- 2.1.1.2 เพศหญิง

2.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา จำแนกเป็น

2.1.2.1 ชั้นปีที่ 1

2.1.2.2 ชั้นปีที่ 2

2.1.2.3 ชั้นปีที่ 3

2.1.2.4 ชั้นปีที่ 4

2.1.2.5 ชั้นปีที่ 5

2.1.3 อาชีพของผู้ปกครอง จำแนกเป็น

2.1.3.1 รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ

2.1.3.2 รับจ้าง

2.1.3.3 ค้าขาย

2.1.3.4 เกษตรกรรม

2.1.4 ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย จำแนกเป็น

2.1.4.1 ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูง

2.1.4.2 ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะคิดต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชาชีพเภสัชกรรม หมายถึง วิชาที่เกี่ยวกับการกระทำให้การเตรียมยา การผลิต การประดิษฐ์ยา การเลือกสรรยา การวิเคราะห์ยา การควบคุม และประกันคุณภาพยา การปรุง และการจ่ายตามใบสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมหรือ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ รวมทั้งการดำเนินการปรุงยาและการขายยาตามกฎหมาย ว่าด้วยยา (สำลี ใจดี และคณะ. 2538 : 242)

2. ทักษะคิดต่อวิชาชีพ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวกับวิชาชีพหนึ่งว่ามีลักษณะที่ดีหรือไม่ดี มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ ตลอดจนมีความพร้อมหรือหลีกเลี่ยงที่จะประกอบวิชาชีพต่อไป

3. ทักษะคิดต่อวิชาชีพเภสัชกรรม หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกทางด้านการกระทำและพฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบ ที่มีผลต่อการประกอบวิชาชีพ ในงานวิจัยนี้หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนิสิตที่แสดงออกทางด้านการกระทำและพฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบที่มีผลต่อการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ประกอบด้วย

3.1 ด้านความคิด หมายถึง การเห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพเภสัชกรรม

3.2 ด้านความรู้สึก หมายถึง ความชอบ ความภาคภูมิใจและความสนใจที่มีต่อวิชาชีพเภสัชกรรม

3.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมในการแสดงความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ จรรยาบรรณวิชาชีพและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทางวิชาการและวิชาชีพเภสัชกรรม

4. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543

5. ชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5

6. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพหลักของบิดาในกรณีที่นิสิตพักอาศัยกับบิดามารดา หรืออาชีพหลักของมารดาในกรณีที่นิสิตพักอาศัยอยู่กับมารดา หรืออาชีพหลักของผู้ปกครองที่นิสิตพักอาศัยอยู่ด้วยในกรณีที่นิสิตไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ได้แก่

6.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ หมายถึง การทำงานรับราชการ ลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานในสังกัดของรัฐบาล

6.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง การทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนหรือบริษัทและรับจ้างอื่นๆ

6.3 ค้าขาย หมายถึง การประกอบอาชีพการค้าเป็นของตนเอง

6.4 เกษตรกรรม หมายถึง การประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำการประมงและเลี้ยงสัตว์

7. ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ บรรยากาศหรือสถานการณ์ของนิสิตที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เรื่องราวของบุคคล การร่วมกิจกรรมต่างๆ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นิสิต ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้เรื่องราวต่างๆ หรือการได้ร่วมกิจกรรม

ต่างๆ ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะกำลังศึกษาอยู่ในคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ด้านวิชาการ ได้แก่ พฤติกรรมการสอน ความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน ด้านความพึงพอใจต่อประสบการณ์ด้านสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในคณะและระหว่างคณะ การเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของมหาวิทยาลัยและคณะ ตลอดจนความรักและความผูกพันต่อสถาบัน และด้านความพึงพอใจต่อประสบการณ์ต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารงานของผู้บริหารของมหาวิทยาลัย สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านอาคารสถานที่ การให้บริการต่างๆ แก่นิสิต โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1) ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูง หมายถึง กลุ่มนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม คือ 3.47

2) ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ หมายถึง กลุ่มนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม คือ 3.47

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนิสิตที่พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิงของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน
2. นิสิตของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน
3. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน
4. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน
5. ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามลำดับดังนี้ ความหมายของทัศนคติ องค์ประกอบของทัศนคติ ความหมายของทัศนคติต่อวิชาชีพ ความหมายของวิชาชีพเภสัชกรรม วิวัฒนาการการเรียนการสอนวิชาชีพเภสัชกรรม และการจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) มาจากคำศัพท์ภาษาละตินว่า "Aptus" หมายถึง การเตรียมความพร้อมแห่งสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในบุคคลทุกคนแต่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน ทัศนคติเป็นสิ่งที่ผลักดันบุคคลให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า อันอาจเป็นตัวบุคคล วัตถุ สถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งปฏิกิริยาที่แสดงออกนั้นอาจอยู่ในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2523 : 108)

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 : 12) กล่าวว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติของบุคคลนั้นอาจแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็นได้สามลักษณะ คือ ลักษณะพึงพอใจหรือชอบอันเป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความพอใจรักใคร่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้นๆ เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิมานหรือบวก (Positive Attitude) กับทัศนคติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกมาในรูปของความไม่พึงพอใจเบื่อหน่ายเป็นผลให้บุคคลนั้นเกิดความชิงชังไม่อยากจะใกล้ชิดสิ่งนั้นๆ เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิเสธ หรือเชิงลบ (Negative Attitude) ส่วนการแสดงออกในลักษณะเฉยๆ หรือไม่แสดงออกว่าชอบ หรือไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง (Neutral Attitude) ส่วนเทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 77) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติจึงไม่สามารถวัดโดยตรงแต่สามารถวัดได้ในรูปความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางภาษา สำหรับโรคิช (Rokeach. 1972 : 112) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานกันหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนด แนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ สอดคล้องกับเคนด์เลอร์ (Kendler. 1974 : 671) ที่อธิบายว่าทัศนคติ หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านประสบการณ์บาง

อย่าง บุคคล สถาบัน หรือแนวคิดบางอย่าง และฟิชไบและไอเซน (Fishbein and Aizen. 1975 : 6) กล่าวว่า ทศนคติเป็นจิตลักษณะอย่างหนึ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ในการที่ตอบสนองในลักษณะชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ออลพอร์ต (Allport. 1976 : 2) กล่าวว่า ทศนคติเป็นสภาพความพร้อมของจิตใจและประสาท ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสภาพต่างๆ และได้อธิบายถึงความหมายของทศนคติเพิ่มเติม ดังนี้

1) ทศนคติเป็นสภาพจิตใจและประสาทที่แสดงให้เห็นได้โดยพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น โกรธ รักเกลียด เป็นต้น

2) ทศนคติเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองของบุคคลตามลักษณะของทศนคติที่เกิดขึ้น เช่น ทศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ทำให้ต้องการเรียนหรือสนใจวิชาวิทยาศาสตร์

3) ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบได้ในตัวเอง คือ เมื่อเกิดทศนคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น เมื่อเกิดอารมณ์เกิดพฤติกรรมที่แสดงออก คือ หน้าบึ้ง

4) เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์

5) เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

ส่วนเมอเร็นส์และเลห์แมนน์ (Mehrens and Lehman. 1984 : 238) กล่าวว่า ทศนคติคือ รูปแบบของความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลมีแนวโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุทางสังคม เช่นเดียวกับอนาสตาซี (Anastasi. 1988 : 541) ที่มีความเห็นว่า ทศนคติเป็นความโน้มเอียงที่แสดงออกว่า ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี เชื้อชาติและสถาบันต่างๆ เป็นต้น

นักวิชาการไทยหลายท่าน ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทศนคติไว้หลากหลาย เช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518 : 8) ได้กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งอาจเป็นในทางที่ดี (Positive) ชัดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral) ก็ได้ ทศนคติเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้นๆ เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์ (2520 : 38) กล่าวว่า ทศนคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนใน กรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นทางสังคม ส่วนพรณี ชูทัย (2522 : 195) กล่าวว่า ทศนคติเป็นเรื่องความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลจะมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป บุคคลจะมีทศนคติในทางดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดนั้นบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ทศนคติของบุคคลมีแนวโน้มที่เกิดขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลนั้น ในขณะที่ทิตยา สุวรรณะชญ (2527 : 7) ให้ความหมายของทศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเป็นแนวทางปฏิบัติหรือแบบ

การมองของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งเร้าอันใดอันหนึ่งหรือสิ่งที่บุคคลประเมิน โดยที่ความรู้สึกนึกคิด หรือแบบของการมองที่จะเป็นการประเมินค่าของสิ่งนั้น โดยใช้มาตรฐานของบุคคลนั้น เป็นเครื่องวัด และไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) กล่าวว่า ทศนคติเป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นและความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นการสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้ บุญเรียง ขจรศิลป์ (2529 : 110) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึงสภาพการแสดงออกจากจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ และสงบ ลักษณะ (2529 : 42) กล่าวว่า ทศนคติ คือ ความรู้สึกพอใจ ชอบหรือไม่พอใจไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สำหรับศักดิ์ สุทธเสณี (2531 : 2) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง ความโน้มเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีการเตรียมตัวหรือมีความพร้อมในการที่จะตอบสนอง

จากนิยามหรือความหมายเกี่ยวกับทศนคติดังกล่าวข้างต้นกล่าว อาจสรุปได้ว่า ทศนคติเป็นความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็น ความคิด ความเข้าใจ ความต้องการ ความเชื่อมั่นและความโน้มเอียงของจิตใจที่แสดงออกมา ทั้งด้านคำพูดและการกระทำโดยพฤติกรรมที่แสดงออก อาจจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ทศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะพอใจ ชอบ ต้องการปฏิบัติ เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญ เห็นประโยชน์
2. ทศนคติเชิงลบ (Negative Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่ต้องการปฏิบัติ ไม่เห็นคุณค่า ไม่ให้ความสำคัญ ไม่เห็นประโยชน์
3. ทศนคติเป็นกลาง (Neutral Attitude) เป็นพฤติกรรมที่ไม่แสดงออกในลักษณะบวกหรือลบ เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่รัก ไม่ชอบ ไม่แน่ใจ

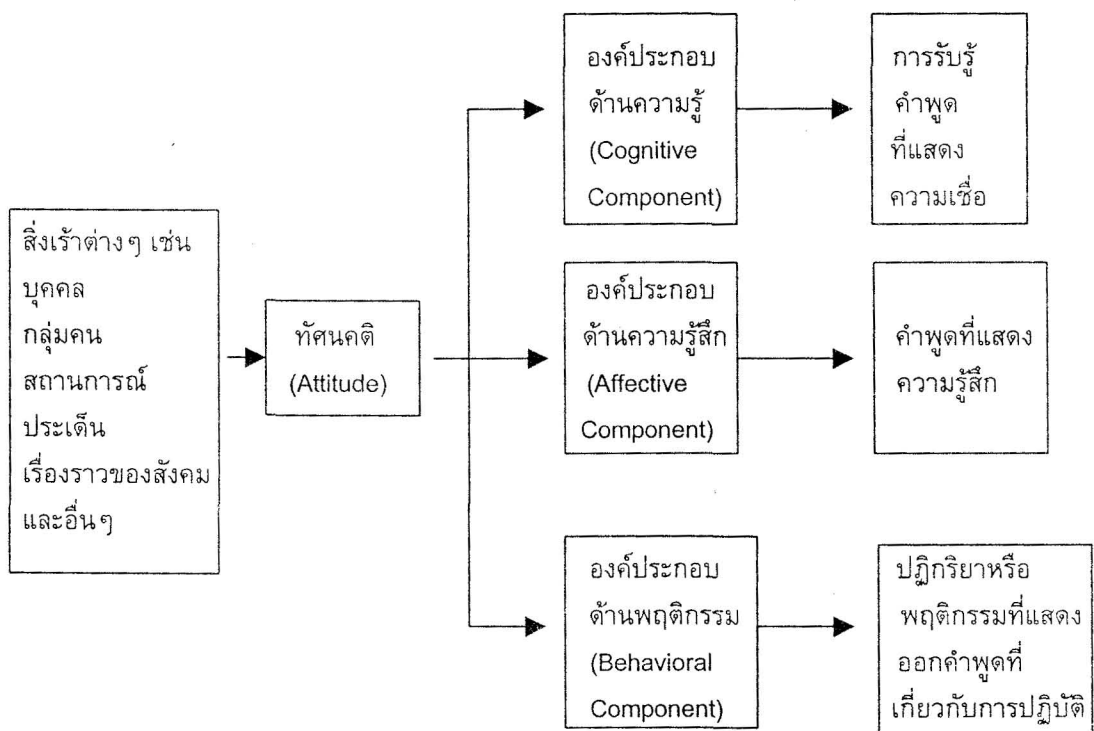
องค์ประกอบของทศนคติ

มีผู้กล่าวถึง องค์ประกอบของทศนคติไว้หลากหลาย ได้แก่ ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 2 - 3) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของทศนคติไว้ 3 ส่วน

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้และความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มหรือสภาวะการณ์ใดๆ ความรู้และความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของทศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าได้ครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีทศนคติต่อสิ่งเร้าไปในทางบวกหรือทางลบชัดเจนขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของทัศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลจะมีทัศนคติในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บอกลักษณะและทิศทางของทัศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจนแน่นอน ทัศนคติก็น่าจะมีลักษณะเป็นบวกหรือลบชัดเจนแน่นอน

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของทัศนคติของไทโรแอนดิส

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) กล่าวถึง องค์ประกอบของทัศนคติไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิด ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่งถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวกและลบตามลำดับต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (Behavior Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติหรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป ทัศนคติมีองค์ประกอบที่ครอบคลุมถึง ทัศนคติในด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามนี้มีความสัมพันธ์กันเพราะความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เหินยอมเกิดจากความคิดและความคิดย่อมส่งผลถึงความรู้สึกและพฤติกรรมด้วย ดังนั้น ในการเสริมสร้างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมจึงควรคำนึงถึง องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญ

การเกิดทัศนคติ

ในการศึกษาการเกิดทัศนคติพบว่า เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) มีผู้ได้กล่าวถึงการเกิดทัศนคติไว้หลากหลาย ได้แก่

ทัศนคติเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ออลพอร์ตได้เสนอความคิดเห็นว่า ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 3 ประการ คือ (ศักดิ์สุนทรเสณี. 2531 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Allport. n.d)

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น ทัศนคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนอื่นๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้วยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเอง ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบทัศนคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ ครู พี่น้อง และคนอื่นๆ อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีทัศนคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ

ไทรแอนด์ซิส (Triandis. 1971 : 1) กล่าวถึง การเกิดทัศนคติ ว่า

1. เป็นเรื่องของการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนตั้งแต่เด็กในลักษณะค่อยๆ ซึมซับจากพ่อแม่และคนข้างเคียง เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
 2. เกิดจากประสบการณ์ของบุคคล
 3. เกิดจากการถ่ายทอดจากทัศนคติของบุคคลในอุดมคติหรือกลุ่มสังคมที่มีอยู่แล้ว เช่น การรังเกียจผิว
 4. เกิดจากการสรุปความจากลักษณะที่ปรากฏ เช่น ดูรูปร่างลักษณะของคนแล้วสรุปความว่า คนนั้นจะมีบุคลิกภาพอย่างไร ซึ่งอาจจะใกล้เคียงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริง
- ธีระพร อุวรรณโณ (2529 : 51-54) กล่าวว่า ทัศนคติเกิดขึ้นจากอิทธิพลต่างๆ ดังนี้
1. อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นผู้มีอำนาจให้คุณเมื่อทำความดีและมีอำนาจให้โทษเมื่อทำสิ่งไม่ดีหรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย
 2. อิทธิพลจากกลุ่มต่างๆ ในสถานศึกษา เช่น ครู และเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ
 3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว นักจิตวิทยาสกุลจิตวิเคราะห์เน้นเรื่องประสบการณ์ในวัยเด็กว่า มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคล รวมทั้งพัฒนาทัศนคติของบุคคลด้วย โดยเฉพาะประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนใจบุคคลได้นาน
 4. อิทธิพลจากสื่อสารมวลชน เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่พยายามเปลี่ยนทัศนคติของคนให้หันไปนิยมผลิตภัณฑ์ต่างๆ
- กล่าวโดยสรุป การเกิดทัศนคตินั้นเกิดจากหลายๆ ปัจจัย เช่น การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ส่วนตัว เหตุการณ์ที่ประทับใจ การรับทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตนเกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละคน ความต้องการที่จะให้สมปรารถนาและเกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่สำคัญ การให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้สึก จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change)

แม้ทัศนคติจะเป็นสภาวะทางจิตที่มีความคงที่พอสมควร แต่ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งในบางกรณีก็อาจเปลี่ยนแปลงได้น้อย นอกจากนั้นทัศนคติในเรื่องเดียวกันอาจเกิดขึ้นในตัวบุคคลสองคนด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน กระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในตัวบุคคลจึงไม่เหมือนกัน

ไทรแอนดิส (Triandis, 1971 : 13) กล่าวถึง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเป็นเพราะ

- 1) ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
- 2) ได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ
- 3) ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน
- 4) การศึกษาเพื่อเข้าใจเหตุผลให้ถูกต้องขึ้น
- 5) เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลมีวิธีการ ดังนี้

1) วิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างเป็นทางการ (Formal Attitude Change Approach) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ โดยเชื่อว่า บุคคลมีเหตุผลรู้จักคิด สามารถรับข่าวสารถูกกระตุ้นให้เกิดภาวะการสนใจให้สนใจข่าวสารต่างๆ ทำให้รู้เนื้อหาข้อสนเทศต่างๆ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลจากวิธีนี้ โดยการปรับปรุงแหล่งข่าวสารและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสม

2) วิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Attitude Change Approach) วิธีนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสันนาม (Cognition Field Theory) โดยเชื่อว่า บุคคลเป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ คือ รู้จักปรับตัวเองปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงการปฏิบัติของตนให้เข้ากับปทัสฐานของกลุ่ม เครื่องมือที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยวิธีนี้ คือ ปทัสฐานของกลุ่ม (Group Norms) แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลอยากอยู่ร่วมกับกลุ่มและความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change Theories)

ทฤษฎีที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลมีหลายทฤษฎี ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีความสอดคล้อง (Consistency Theory)
2. ทฤษฎีการตัดสินทางสังคม (Social Judgement Theory)
3. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory)

การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติ เป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย ดังนั้นการวัดทัศนคติต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้ (ไพศาล หวังพานิช. 2531 : 152)

1. ทัศนคติมีลักษณะคงเส้นคงวาอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่มีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสามารถวัดได้
2. ทัศนคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3. ทัศนคตินอกจากจะแสดงออกในรูปของความรู้สึกนึกคิด เช่น การสนับสนุนหรือคัดค้านยังมีขนาดหรือปริมาณของความรู้สึกด้วย ดังนั้นในการวัดทัศนคตินอกจากจะทำให้ทราบทิศทางแล้วยังสามารถบอกระดับความมากน้อยได้ด้วย

มาตราวัดทัศนคติ

การสร้างมาตราวัดทัศนคติโดยอาศัยความหมายทางภาษานั้นที่แพร่หลายและเป็นมาตรฐาน ได้แก่ วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) ออสกู๊ด (Osgood) และไลเคิร์ท (Likert) (ไพศาล หวังพานิช. 2531 : 160-161)

1. มาตราวัดทัศนคติตามวิธีการของเทอร์สโตน ด้วยวิธี Appearing Intervals เทอร์สโตน (Thurstone. 1970 : 128) ได้วัดทัศนคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า เห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อความที่เสนอมานั้นควรจะอยู่ตรงไหน เมื่อจำแนกความคิดเห็นทั้งหมดตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ออกเป็น 11 กลุ่มเท่าๆ กันและกลุ่มผู้ตัดสินใจได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้วก็นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หาตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกลสำหรับวัดทัศนคติต่อไป

2. มาตราวัดทัศนคติตามวิธีการของออสกู๊ด มาตราวัดทัศนคติของออสกู๊ด เรียกว่า Semantic Differential ซึ่งจะมีการกำหนดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ขึ้น โดยออสกู๊ดและคนอื่นๆ (Osgood, Suci and Tannenbaum) จะใช้คำคุณศัพท์ต่างๆ (Adjectives) และให้บุคคลแสดงความคิดเห็นไปในสเกล ซึ่งอยู่ในระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันในแต่ละคู่ เช่น ดี - ไม่ดี หรือ ชอบ - ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่า มโนทัศน์ที่ตนเห็นมี

ความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วให้ความเห็นไปในสเกล คำคุณศัพท์ที่ใช้แทนความหมายของภาษานั้น ออสกุดเห็นว่าสามารถบอกให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลได้ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

- 1) องค์ประกอบเชิงประมาณค่า เช่น ดี-เลว เกลียด-รัก เมตตา-ทารุณ เป็นต้น
- 2) องค์ประกอบเชิงศักยภาพ เช่น หนัก-เบา แข็งแรง-อ่อนแอ ใหญ่-เล็ก เป็นต้น
- 3) องค์ประกอบเชิงกิจกรรม เช่น ช้า - เร็ว ร่าเริง - หงอยเหงา เฉื่อยชา -

กระตือรือร้น เป็นต้น

3. มาตรฐานวัดทัศนคติตามวิธีการของไลเคิร์ท (Likert's Scale) มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Sigma Scale, Likert Type, Method of Summated Rating, Position Approach ซึ่งวิธีนี้ เรนิส ไลเคิร์ท (Rensis Likert) เป็นผู้เสนอขึ้น โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ทัศนคติที่มีการกระจายเป็นแบบโค้งปกติ (Normal Curve) โดยนำข้อความที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ไม่ต้องใช้ให้คณะผู้ตัดสินใจพิจารณาเหมือนกับวิธีของเทอร์สโตนและกำหนดการให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ความเบี่ยงเบนมาตรฐานให้คะแนนช่วงความรู้สึกเท่าๆ กัน เป็น 5 ช่วง แบบต่อเนื่อง เรียกว่า Arbitrary Weight Method และสำหรับข้อความทางบวกให้คะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ส่วนข้อความทางลบในระดับความคิดเห็นเดียวกัน ให้คะแนนเป็น 1 2 3 4 5 ซึ่งได้ผลไม่แตกต่างกันและพบว่า มีค่าสหสัมพันธ์สูงถึง 0.99 กับค่าคะแนนที่กำหนดเป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นการกำหนดคะแนนของแต่ละระดับในมาตรฐานวัดทัศนคติตามแบบไลเคิร์ท ในเวลาต่อมากำหนดเป็นคะแนนเต็มเรียงกันไป โดยอาจเริ่มจาก 1 แทนที่จะเริ่มด้วย 0 ก็ได้ และผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนจากการรวมคะแนนจากการตอบแต่ละข้อ

การสร้างมาตรฐานวัดทัศนคติตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดเรื่องที่จะศึกษาว่า มีโครงสร้างลักษณะใด ศึกษาทัศนคติต่อสิ่งที่ให้นิยาม ทัศนคติต่อสิ่งนั้นอย่างเด่นชัด
- 2) รวบรวมข้อความคิดเห็นเช่นเดียวกันกับวิธีของเทอร์สโตนและควรเป็นข้อความที่บุคคลมีทัศนคติต่างกัน
- 3) สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 2 ทางคือ ทางบวกและทางลบ ประมาณ 50-100 ข้อ
- 4) ตรวจสอบข้อความโดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้เรื่องนั้นพิจารณาว่า ข้อความที่สร้างครอบคลุมลักษณะเรื่องที่ศึกษา ภาษาที่ใช้มีความหมายทางเดียวและสอดคล้องกับลักษณะการตอบหรือไม่
- 5) การทดลองขั้นต้น (Try out) ก่อนที่จะนำไปใช้จริง เพื่อให้ข้อความที่ชัดเจนและคำอ่านอาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ คือ ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

6) กำหนดน้ำหนักคะแนนว่า ตัวเลขในแต่ละข้อความควรมีน้ำหนักเท่าใด เช่น กรณีมี 4 ช่วงให้คะแนน 4 3 2 1 หรือ 1 2 3 4 และกรณีที่มี 5 ช่วงให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ 1 2 3 4 5

จากข้อตกลงเบื้องต้นดังกล่าวมาแล้วเห็นได้ว่า แม้ว่าการวัดทัศนคติจะมีมาตรฐานที่สามารถเป็นวัดปริมาณได้ แต่อาจเป็นสิ่งที่คงเส้นคงวายุเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งและอาจเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการได้รับข้อมูลใหม่ๆ อาจทำให้ทัศนคติที่มีอยู่เดิมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป

ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ถุมล กริชาพล (2541 : 22) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติไว้ ดังนี้

1) วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใดและเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น จึงเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลนั้นมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2) วัดเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างใดนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่ละบุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันในบางเรื่อง จึงจำเป็นต้องให้กลุ่มที่มีความคิดเห็นและทัศนคติสอดคล้องกัน เพื่อป้องกันข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เพื่อยุ่ร่วมกันด้วยความสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน

3) วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผลของทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ กันและสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่างๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้น

จากประโยชน์ของการวัดทัศนคติ สรุปได้ว่า การวัดทัศนคติเป็นการทำนายพฤติกรรมของบุคคล ให้เข้าใจถึงสาเหตุและผลที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ กัน เพื่อเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในการประกอบวิชาชีพ การประกอบวิชาชีพบางประเภทมีความจำเป็นต้องได้ผู้มีทัศนคติเหมาะสมมาปฏิบัติ เช่น ผู้มีอาชีพเป็นเภสัชกรย่อมต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ถ้ามีทัศนคติไม่ดีแล้วอาจมีพฤติกรรมที่ไม่สนใจเรียน ไม่สร้างความก้าวหน้าให้กับตนเองและวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลเสียทั้งแก่ตนเองและสังคม ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในภายหลัง จึงควรมีการวัด

ทัศนคติต่อวิชาชีพของผู้ที่เรียนในสาขาเกษตรกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้บุคคลนั้นมีทัศนคติต่อวิชาชีพในทางบวก ซึ่งย่อมส่งผลให้วิชาชีพเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและการทำงานที่บุคคลนั้นมีทัศนคติทางลบต่อวิชาชีพก็ควรจะได้มีการส่งเสริมให้ข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ด้านวิชาชีพ และหาทางป้องกันและแก้ไขต่อไป

การเสริมสร้างทัศนคติ

ออลพอร์ต (Allport. 1988 : 418) กล่าวว่า การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การสอน จัดกิจกรรมต่างๆ นับว่ามีความสำคัญมาก อาจารย์ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติเพื่อความสำเร็จในการเรียนให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ทำให้ทัศนคติต่อการเรียนของผู้เรียนจะค่อยดีขึ้นเรื่อยๆ สุดใจ เหล่าสุนทร (2528 : 143-144) กล่าวว่า การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ที่พึงพอใจ ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยการเพิ่มพูนความเข้าใจใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการเรียน เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนสามารถทำได้ ดังนี้

1) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและความสนุกสนาน

1.2 ผู้สอนต้องเป็นแบบฉบับที่ดี ทั้งด้านความคิด ความประพฤติและการมีระเบียบวินัย ด้านการเรียนรู้อะลุและสังคม

2) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

2.1 ให้การแนะแนว โดยชี้แนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม

2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการลงโทษ

2.3 พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเอง มีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ ทำให้ทัศนคติที่ไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลงและในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีไปได้

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าทัศนคติ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างจากประสบการณ์เดิมและโดยการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่พึงพอใจ สำหรับการศึกษาวิชาชีพแล้วการทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีเป็นสิ่งที่ควรกระทำควบคู่ไปกับการเรียนวิชาชีพด้วย

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของนิสิต แอสติน (Astin. 1968 : 2-10) กล่าวถึง ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยว่าเป็นสิ่งเร่งเชิงสภาพแวดล้อมของสถาบัน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมเหตุการณ์หรือคุณลักษณะใดของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของทุกคนในสถาบัน โดยเฉพาะนิสิต สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นขึ้นต่าง ๆ เหล่านี้สามารถยืนยันและตรวจสอบได้จากการสังเกตอิสระ และแอสติน ได้แบ่งสิ่งเร่งเชิงสภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมทางด้านเพื่อน (Peer Environment) 2) สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน (Classroom Environment) 3) สภาพแวดล้อมทางด้านการบริหาร (Administrative Environment) 4) สภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ (Physical Environment)

ฮาโรลด์ (Harold.1964 : 233) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย หมายถึง การจัดระบบการศึกษา การปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งในด้านวิชาการ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะและความสนใจแก่นักศึกษา

ส่วนซิดเคอริงและแบล็คเบิร์น (Chickering and Blackburn. 1970 : 7) กล่าวว่า ประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาจะรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบายของสถาบัน การศึกษาและบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งครอบคลุมระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่าง ๆ

อรรถนพ คุณพันธ์ (2521 : 24) กล่าวว่า การรับรู้และความประทับใจของนิสิตที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อน อาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิก ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถตรวจสอบได้จากการสังเกตโดยตรง

นัยนา อ่างสันติกุล (2522 : 16-17) กล่าวว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิต หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่หรือลักษณะใด ๆ ที่นิสิตรับรู้ได้ ก่อให้เกิดผลที่ส่งเสริมหรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะและทักษะในวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาเล่าเรียน ซึ่งได้เสนอว่ามีองค์ประกอบ คือ 1) ความประทับใจมหาวิทยาลัย 2) บรรยากาศในการเรียน 3) การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) บุคลิกภาพเพื่อนสนิท 5) บรรยากาศทางการบริหาร 6) อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528 : 85) กล่าวว่า สิ่งเร้าอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้สึกประสาทสัมผัสของนิสิตนักศึกษา เช่น ความประทับใจในมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม สภาพเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อน การบริหาร และอาคารสถานที่กับการบริการวิชาการ เป็นประสบการณ์ที่สามารถสังเกตได้โดยตรง

โส พัฒนضرคุ (2528 : 14) กล่าวว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเกิดมาจาก สภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในของมหาวิทยาลัยที่เป็นรูปลักษณะของสภาพวัตถุ เหตุการณ์ ความนึกคิดเกี่ยวกับระบบการปกครองและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ โดยตรงที่ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะและความสนใจ เสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านความคิด ร่างกาย จิตใจ

บุญชัย จงกลนี้ (2531 : 26) กล่าวว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกื้อกูล สนับสนุน สร้างสรรค์ รักษาและถ่ายทอดวิชาการ ได้แก่ สภาพตามธรรมชาติ รวมทั้งถาวรวัตถุ สภาพทางสังคม จิตใจและสติปัญญาของบุคลากรทุกฝ่ายที่ประกอบกิจการงานและดำเนินชีวิต ร่วมกันในมหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบสำคัญในการ สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศวิชาที่ดี

ดังนั้น ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา นิสิตทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการศึกษาในการเสริมสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อวิชาชีพของผู้เรียนและคาดว่าจะส่งผลประโยชน์ต่อเนื่องไปสู่การพัฒนา ตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

ความหมายของทัศนคติต่อวิชาชีพ

ความหมายของวิชาชีพ

มัวร์ (Moore. 1970 : 3-4) ได้กล่าวว่า ในการประกอบอาชีพต้องทำงานอย่างมีความสำนึกในความรับผิดชอบ ยอมรับบรรทัดฐานและมาตรฐานของอาชีพนั้นมีความเป็นสมาชิกภาพ และได้รับการรับรองจากกลุ่ม ในด้านการศึกษาเพื่อความเป็นวิชาชีพมีพื้นฐานจากความในใจที่แตกต่างกันของสมาชิกในสมาคมวิชาชีพ จึงมีการศึกษาแตกต่างกันไปตามสาขาย่อยๆ และตามลักษณะเฉพาะของปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อคุณภาพของการบริหารจึงเกิดการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพว่า ควรจะได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่นเดียวกับ สกาวรัตน์ สุกใส (สกาวรัตน์ สุกใส. 2541 : 35 อ้างอิงมาจาก Flexner. 1973 : 114) กล่าวว่า วิชาชีพ คือ ลักษณะงานหรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยสติปัญญาเป็นพื้นฐานและดำเนินการโดยบุคคลผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีความรับผิดชอบสูง ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรู้พื้นฐานและปฏิบัติงานได้จริงมากกว่าจะเป็นเพียงแค่ทฤษฎี นอกจากนี้วิชาชีพจะต้องมีความมั่นคงในตัวเอง มีหลักการและเป็นการปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยอาชีพหรืองานที่จัดว่า เป็นวิชาชีพจะต้องมีลักษณะที่เป็นการปฏิบัติหรือการบริการเพื่อสังคม สังคมจะขาดบริการนี้ไม่ได้และการปฏิบัตินั้นควรจะต้องมีหลักวิชาการมาประกอบ ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอมิใช่เป็นการปฏิบัติที่เกิดจากการปฏิบัติงานมานานจนเคยชินหรือชำนาญ

✓ โฮโรบิน (Horobin. 1983 : 85- 87) ได้กล่าวว่า เป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความของ คำว่า "วิชาชีพ" ให้ชัดเจนได้ แต่วิชาชีพจะแตกต่างจากอาชีพทั่วๆ ไป คือ ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติมีระยะเวลายาวนาน มีการศึกษาหาความรู้ลึกลงไปโดยเฉพาะสาขาและมีพฤติกรรมตามเอกลักษณ์เฉพาะแบบ โดยจะคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนผู้รับบริการมากกว่าประโยชน์ตอบแทน บุคคลที่อยู่ในกลุ่มวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล ครู นักสังคมสงเคราะห์และนักกฎหมาย เป็นต้น การใช้เวลาในการฝึกฝนในงานที่ยาวนานอย่างเต็มความสามารถและมีหลักวิชาการ ทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพ มีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพนั่นต่อไป โดยไม่คิดที่จะเปลี่ยนงานและมีพฤติกรรมตามบรรทัดฐานอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแบบเกิดขึ้น

✓ วิชาชีพ (Profession) หมายถึง อาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเป็นเวลาหลายปีและต้องมีประมวลจริยธรรม (Code of Ethics) ยึดถือประจำอาชีพนั่นๆ ด้วย (กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 106) วิชาชีพยังหมายถึง อาชีพประเภทใดประเภทหนึ่งที่มีอำนาจและมีสภาพทางสังคมเป็นที่ยอมรับว่า มีความสำคัญในสังคม เช่น อาชีพทางการแพทย์ กฎหมาย วิศวกรรมและอาชีพอื่นๆ ที่มีการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบอาชีพโดยปกติจะต้องมีทักษะทางเทคนิคสูง และได้รับการฝึกฝนอบรมจนเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการมีหลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2529 : 66)

ลออ หุตางกูร (2525 : 91-92) กล่าวว่า วิชาชีพเป็นเพียงคำที่สร้างมโนทัศน์เฉพาะอย่างขึ้น เพื่อให้คนเข้าใจตรงกัน ตามความหมายสากลคำนี้ หมายถึง บริการของอาชีพหนึ่งๆ ในระดับสถาบันของสังคม ซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

1. มีหน้าที่ให้บริการเฉพาะด้าน ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญอย่างแท้จริง ในการนั้นเพื่อประกันประสิทธิผลของบริการและความปลอดภัยของสังคม
2. เป็นการบริการในสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ซึ่งสังคมพยายามจัดสรรขึ้น เพื่อให้บริการแก่สมาชิกตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง เช่น การบริการทางการแพทย์ การพยาบาล ทุนายความ ตูลาการ การศึกษา ฯลฯ และจะเพิ่มพูนมากขึ้นตามความเจริญในอารยธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการและสภาพเศรษฐกิจของแต่ละสังคม
3. เป็นการบริการที่ต้องการธรรมจรรยาที่สูงพอของผู้ให้บริการ เพราะมีสิทธิเฉพาะในการให้บริการนั้นๆ ผู้ให้บริการจะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถในการบริการ มีวิจรณ์ญาณ และมีคุณธรรมเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ว่า จะไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ก่อความเสียหายให้แก่ผู้รับบริการและสังคมโดยรวม

โคลบ รูบินและแมคคินไทร์ (นันทนา น้าฝน และคนอื่นๆ. 2524 : 21 อ้างอิงมาจาก Kolb, Rubin and Mcintry. 1979) ได้รวบรวมคุณลักษณะที่ถือว่าเป็นเกณฑ์คุณลักษณะของวิชาชีพไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจในทางวิชาชีพ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการ ทฤษฎีและข้อตกลงร่วมกันในวิชาชีพ
2. ใช้ความรู้เฉพาะสาขามีใช้ความรู้ทั่วไป
3. มีความสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
4. สมาชิกภาพได้มาด้วยความสามารถเชิงสมรรถนะมิใช่ด้วยอำนาจหรือการแข่งขัน
5. การตัดสินใจในทางวิชาชีพ ส่วนหนึ่งเป็นผู้รับบริการและอีกส่วนหนึ่งเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งตัดสินใจได้อย่างอิสระตามหลักวิชาการ
6. ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องยอมรับอำนาจของกลุ่มสมาชิกในการควบคุมความประพฤติของตน
7. ต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อปกป้องผู้รับบริการ

โดยสรุป วิชาชีพมีลักษณะสำคัญอันประกอบด้วยคุณสมบัติพื้นฐาน 2 ประการ คือ วิชาชีพเป็นการรวบรวมองค์ความรู้และทักษะเฉพาะทางเข้าไว้ด้วยกันอย่างดี รวมทั้งมาตรฐานและบรรทัดฐานของวิชาชีพเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีหลักการและการปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ในการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า

งานวิจัยของกันเตอร์ (Gunter. 1976 : 131 – 136) ได้ศึกษาการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างหลักสูตรและจัดประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 120 ฉบับไปยังนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมิตเวสต์เทิร์น (Midwestern University) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 53 มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อวิชาชีพการพยาบาลและตรงกับความคาดหวังก่อนเข้าเรียน ส่วนนักศึกษาพยาบาลร้อยละ 24 คิดจะลาออกกลางคันระหว่างการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาร้อยละ 29 คิดจะลาออกกลางคันในระหว่างการเรียนในชั้นปีที่ 2 และในจำนวนนี้ พบว่านักศึกษาที่ตั้งใจลาออกอย่างจริงจังมากที่สุดมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 16 และ 20 ตามลำดับ ในด้านการเรียนวิชาชีพการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพนั้น พบว่าองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ควรพิจารณา คือ ความสามารถในการช่วยให้ผู้ป่วยได้เข้าใจถึง ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของตัวเอง ร้อยละ 91 เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พยาบาลต้องยอมรับและสิ่งที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คือ การยอมรับความต้องการของผู้ป่วยและมีความเข้าใจในการ สื่อความหมายของผู้ป่วย ส่วนแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้ เข้าเรียนวิชาการพยาบาล คือ ต้องการช่วยเหลือประชาชน และต้องการความรู้

ทีทรอลท์ (Tetreult. 1976 : 49 – 53) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีที่ไม่เคยเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในโรงเรียนหรือวิทยาลัยแห่งอื่นๆ มาก่อนเลย จำนวน 157 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนและทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ 24–26 ปี มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องมีความสนใจของด้านประสบการณ์การพยาบาลทั้งในหลักสูตรการศึกษาและนอกหลักสูตร และยอมรับว่าอาจารย์มีอิทธิพลอย่างมากต่อความรู้สึก ความนึกคิดและการปฏิบัติงานของวิชาชีพการพยาบาล อันจะนำไปสู่การพัฒนาความเอื้ออาทรเอาใจใส่ต่อผู้อื่นตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่นอกจากนั้นยังพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการประกอบอาชีพพยาบาล การเลือกอาชีพในอนาคต ระดับการศึกษาของบิดา มารดาและลำดับที่เกิดของนักศึกษา

รัตนา ไกรสีหนาท (รัตนา ไกรสีหนาท. 2534 : 61 ; อ้างอิงมาจาก Brown, Oberman and Swift. 1974 : 53 – 59) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีที่มีต่องานพยาบาลในมหาวิทยาลัยโอเรกอนและมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้งสองมหาวิทยาลัย มีความเห็นว่างานพยาบาลเป็นงานหนัก จำเจ เงินเดือนต่ำ น่าเบื่อและเป็นงานที่ต้องให้บริการแก่สังคม

อรพิน แสงสว่าง (อรพิน แสงสว่าง. 2536 ; อ้างอิงมาจาก Tulla. 1991 : 58)

ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพระหว่างนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตกับนักศึกษาหลักสูตรทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและนักศึกษาหลักสูตรทั่วไป จำนวน 287 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาชีพของเทอร์สโตน (Thurstone) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพดีกว่านักศึกษาหลักสูตรทั่วไป นอกจากนั้นอายุและประสบการณ์การทำงานด้านสุขภาพของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษา

ลดาพร บุญฤทธิ์ (ลดาพร บุญฤทธิ์. 2539 ; อ้างอิงมาจาก Bauer. 1995 : 145)

ได้ศึกษาประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับเพิ่มขึ้นจากชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีสุดท้ายในวิทยาลัยเตรียมแพทย์มิดแอตแลนติก ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ที่นักศึกษาแพทย์ขณะที่อยู่ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีสูงสุดจะมีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าและใช้แหล่งความรู้จากห้องสมุดมากที่สุด และในเรื่องความใกล้ชิดกับอาจารย์ การร่วมสังสรรค์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัย และเรื่องทักษะได้มีส่วนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายมากกว่าเมื่ออยู่ในชั้นปีแรก มีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและบุคคลอื่น มีความต้องการแสวงหาความรู้ทักษะและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการงานของวิชาชีพ

อัญชลี เวชชนินนาท (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านความรับผิดชอบการศึกษาและการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกับนักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กองงานวิทยาลัยพยาบาล กรุงเทพมหานคร (2530 : 18-25) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2524- 2527 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาในปลายปีการศึกษาของแต่ละชั้นปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 กับความคิดเห็นของนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าศึกษามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาในทุกชั้นปีจะต่ำลงตามลำดับจากเมื่อเริ่มเข้าศึกษา ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุกชั้นปี

พัฒนาดี เสรินทวัฒน์และจริยาวัตร คมพยัคฆ์ (2531 : 25) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษายาบาล หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 163 คน และได้ติดตามศึกษาทุกปีการศึกษาจนจบของ

หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่เรียนในชั้นปีที่ 1 ต่ำกว่าชั้นปีอื่นๆ โดยทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น แต่คงอยู่ในระดับปานกลางและทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาเมื่อเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

✓ ชะอรสิน สุขศรีวงศ์, สงวนศักดิ์ พูนทรัพย์ และ โสภณ ขาวสำอาด (2537 : 73) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยในส่วนกลาง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเอกชน คือ มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจาก Modified Version of Hall's Professionalism Scale เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ในด้านองค์รววิชาชีพ การบริการสาธารณะ และความรู้สึกต่อวิชาชีพ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 5 มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในด้านการดูแลขององค์รววิชาชีพและการศึกษาต่อเนื่อง อีกทั้งพบว่า นักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมไม่แตกต่างกับนักศึกษาชาย แต่เมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบของทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพด้านความรู้สึกต่อวิชาชีพแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนักศึกษาหญิง

✓ วิเนตรา แนนหนา (2539 : 97) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันการศึกษาที่สังกัด ชั้นปีที่ศึกษา ภูมิหลังของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาจากสถาบันต่างสังกัดกันที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ตามตัวแปรพบว่า นักศึกษาที่มาจากสถาบันการศึกษาต่างสังกัดกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งนักศึกษาพยาบาลในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ ลดาพร บุญฤทธิ์ (2539 : 137-138) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษากับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติในวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบในการเรียน ส่วนนิสิตพักอยู่หอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติในวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาที่อยู่ในหอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่มีระยะเวลาไม่แน่นอนมีทัศนคติต่อวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

วัลนิภา พัดเปี้ย (2539 : 91) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกันและนิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ทัศนคติต่อวิชาชีพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จงกลณี ชุตินาเทวิน (2527 : 81) ได้ศึกษาองค์ประกอบในด้านสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนทั้งสิ้น 688 คน โดยศึกษาจากตัวแปร 5 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านบิดามารดา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการปรับตัวและทัศนคติต่อวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบิดามารดา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ส่วนด้านส่วนตัวและทัศนคติต่อวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัฒนา ศรีพจนารถ (2533 : 80) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาค ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

สมบัติ พันธุ์คงและคณะ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาล สภาวิชาชีพไทย ที่เข้าศึกษาปีการศึกษา 2532 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 32.35 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 44.2 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 23.53 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้นการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเมื่อแรกเข้าศึกษาและเมื่อสิ้นภาคการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลเมื่อแรกเข้าศึกษาแตกต่างกับเมื่อสิ้นปีการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อำภา กันทะเป็งและทัศนีย์ ปัญจะ (2534 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ (ระดับต้น) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพื้นฐานของนักศึกษาในเรื่อง ภูมิสำเนาเดิม คะแนนเฉลี่ยสะสม รายได้ของครอบครัว การมีชีวิตของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ (ระดับต้น) ที่มีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับ .01

✓ โชนภา แก้วจันทร์ (2541 : 101) ได้ทำการวิจัยเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ภูมิลำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมภายในสถาบัน สัมพันธภาพของเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 622 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คือ ในด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า ด้านพฤติกรรมการเก็บตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ ศุภวรรณ พันธุ์ภักดี (2542 : 64 - 66) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปร ด้านภูมิหลังของนิสิตแพทย์ สภาพแวดล้อมทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะคิดต่อวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 6 จำนวน 79 คน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีตัวแปรใดในด้านภูมิหลังของนิสิตแพทย์และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สามารถพยากรณ์ผลการเรียนรวมในชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 ได้ และแรงจูงใจในการเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ทักษะคิดต่อวิชาชีพแพทย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 29.50

✓ เกศกาญจน์ บัวผัน (2543 : 123) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียนของนิสิตพยาบาลโครงการร่วมผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตระหว่างวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เขตภาคเหนือตอนล่างกับมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ สถาบันการศึกษา ระดับชั้นปีกับแบบการเรียนของนิสิตพยาบาลและศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลกับแบบเรียนของนิสิตพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 456 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลไม่สามารถพยากรณ์แบบการเรียนได้

ความหมายของวิชาชีพเภสัชกรรม

วิชาชีพเภสัชกรรม หมายความว่า วิชาชีพที่เกี่ยวกับการกระทำในการเตรียมยา การผลิตยา การประดิษฐ์ยา การเลือกสรรยา การวิเคราะห์ยา การควบคุมและประกันคุณภาพยา การปรุงและจ่ายยาตามใบสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์รวมทั้งการดำเนินการปรุงยาและการขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา (สำลี ใจดีและคณะ. 2538 : 242 - 245)

1. ปรัชญาแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม

ปรัชญาแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม คือ การทำงานเพื่อสุขภาพและสวัสดิภาพในการใช้ยาของผู้ป่วยและสาธารณชนเป็นอันดับแรก โดยจะบริหาร บริการ ควบคุม ค้ำครอง ผู้ป่วย ผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพอย่างถึงพร้อมด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้ภายใต้การยึดถือประโยชน์ของผู้ป่วยและสาธารณชนยิ่งกว่าประโยชน์ตน

จริยธรรมแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม เป็นธรรมที่เภสัชกรต้องปฏิบัติตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วยคำสัตย์ปฏิญาณของเภสัชกรและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม (จรรยาเภสัช + ธรรมอื่นๆ ที่เภสัชกรพึงปฏิบัติตามหลักศาสนาของตน)

2. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (Pharmacy Code of Conduct)

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพในการใช้ยาและสุขภาพของมหาชนและเพื่อทำนุบำรุงการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมในประเทศไทยให้อยู่ในมาตรฐานสูงสุด เภสัชกรต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อตกลงต่อไปนี้

1) เภสัชกรต้องถือสุขภาพและความปลอดภัยในการใช้ยาของผู้ป่วยและสาธารณชนเป็นอันดับแรกเสมอและเป็นหน้าที่ของเภสัชกรที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยและประชาชนอย่างเต็มความสามารถของตน

2) เภสัชกรต้องให้บริการโดยตรงต่อผู้ป่วยและผู้บริโภค พร้อมทั้งข้อมูลคำแนะนำในการดูแลสุขภาพและการใช้ยาอย่างครบถ้วน ถูกต้องตามเภสัชตำรับ เพื่อให้เกิดการใช้ยาอย่างเหมาะสมและประหยัด

3) เภสัชกรต้องดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขทุกวิถีทาง ไม่กระทำการใดๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมหรือจำหน่ายแจก หรือแนะนำยาหรือผลิตภัณฑ์หรืออุปกรณ์ทางสุขภาพที่ขาดคุณภาพ หรือไม่มีคุณค่าในการบำบัดรักษาแก่ผู้ป่วยและผู้บริโภค

4) เภสัชกรต้องรักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ ประพฤติตามกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม เพื่อรักษามาตรฐานขั้นสูงของการประกอบวิชาชีพและทักษะในการผลิต การวิเคราะห์ การควบคุม การประกันคุณภาพยาและให้บริการสาธารณสุข

5) เภสัชกรต้องรักษาความลับของผู้ป่วย เว้นแต่กฎหมายร้องขอหรือเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยหรือผู้ป่วยอนุญาต

6) เกสักรต้องเร่งดำเนินการแก้ไขเมื่อทราบว่าได้มีการกระทำใดๆ ซึ่งจะทำลายมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ อันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในคุณภาพของบริการหรือเป็นเหตุให้มีการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

7) เกสักรพึงแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ เพื่อรักษาไว้ ซึ่งสมรรถภาพในการประกอบวิชาชีพให้อยู่ในมาตรฐานสูงสามารถให้บริการเกสักรกรรมและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8) เกสักร พึงดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารด้านยาและสุขภาพแก่ผู้ป่วย และสังคมอย่างซื่อสัตย์ ถูกต้องและครบถ้วน รวมทั้งร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสาขาอื่นๆ เพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยและสาธารณสุข

9) เกสักร พึงยกย่องให้เกียรติเพื่อนร่วมวิชาชีพและเพื่อนในวงการสาธารณสุขสาขาอื่นๆ รวมทั้งติดต่อประสานงานและร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในการช่วยพัฒนาวิชาชีพ เกสักรกรรม การสาธารณสุข การศึกษาเกสักรศาสตร์และคุณภาพชีวิตของประชาชน

3. ประโยชน์ของจริยธรรมแห่งวิชาชีพเกสักรกรรม สรุปได้ดังนี้

1) ช่วยการตัดสินใจในการประกอบวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุดให้แก่ ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย และสาธารณสุข ในการให้การบำบัดรักษารวมทั้งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพเคยกระทำเอาไว้ เพราะถ้าไม่มีการกำหนดแต่ละคนจะตัดสินใจด้วยตนเองจะทำอย่างไรก็ขึ้นกับพื้นฐานของวิชาชีพและพื้นฐานจิตใจของแต่ละคน จึงเป็นการตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนตนเอง (Situation Need) โดยไม่มีแนวทางของหมู่คณะ

2) เป็นแนวทางชี้แนะคุณธรรมและเสริมสร้างแบบฉบับของพฤติกรรมที่สังคมมุ่งหวัง ถ้าไม่มีจรรยาบรรณวิชาชีพ จะไม่รู้ว่าจะไรถูก อะไรควร

3) ช่วยให้มีการเสาะแสวงหาเพิ่มพูนความรู้ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สังคมวิชาชีพ และทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับยา สุขภาพมนุษย์และชุมชนตลอดเวลา

4. ความล้มเหลวแห่งวิชาชีพเกสักรกรรม เกิดจาก

1) ขาดความรู้ทางวิชาชีพ ข้อมูลไม่ทันสมัย

2) ไม่ยอมรับเกณฑ์ทางจริยธรรม

3) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ทำลายวิชาชีพเกสักรกรรม ด้วยวิธีการต่างๆ

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพเกสักรกรรมของเกสักรในสาขาต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนนั้น จะต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ สติปัญญา ความรับผิดชอบ อยู่ตลอดเวลาในการทำงาน ภายใต้บัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการปกป้องผลประโยชน์ของผู้ป่วยและผู้บริโภคยิ่งกว่าประโยชน์ตนตามปรัชญาและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

วิวัฒนาการการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเภสัชกรรม

การศึกษาเภสัชศาสตร์แผนตะวันตก ที่เป็นรากฐานของการศึกษาเภสัชศาสตร์ในปัจจุบันได้กำเนิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระตำราของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ ว่า “มีแต่แพทย์รักษาโรคอย่างเดียวไม่มีแพทย์ผสมยาเลย ควรจัดตั้งโรงเรียนแพทย์ปรุงยาขึ้นอีกแห่งหนึ่ง” และได้ประทานพระตำราให้แก่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทร ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนราชแพทยาลัย ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2456 จึงได้มีการประกาศกระทรวงธรรมการเรื่อง “ระเบียบการจัดนักเรียนแพทย์ผสมยา พ.ศ. 2457 และจัดตั้ง “ แผนกแพทย์ปรุงยา โรงเรียนราชแพทยาลัย ” ได้ดำเนินการเปิดการสอนในวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2457 โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่อายุ 18 ปีขึ้นไป และต้องเป็นผู้ที่สอบได้มัธยมปีที่ 6 หรือวิชาชั้นต้น (ประนอม โพธิยานนท์. 2541: 16 -22)

การศึกษาวิชาชีพเภสัชกรรม แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (พ.ศ 2457 – 2560)

พ.ศ. 2457 จัดตั้งแผนกแพทย์ปรุงยา “ โรงเรียนราชแพทยาลัย ” ขึ้น เพื่อจัดการสอนและฝึกงานจนสำเร็จการศึกษาหลักสูตร 3 ปี และได้รับ “ประกาศนียบัตรแพทย์ปรุงยา”

พ.ศ. 2460 ได้มีประกาศกระทรวงธรรมการ ลงวันที่ 6 เมษายน 2460 ให้รวมโรงเรียนราชแพทยาลัยเข้าในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2465 ได้มีการรื้อฟื้นการศึกษาเภสัชศาสตร์ขึ้นใหม่ มีการปรับปรุงหลักสูตรโดยความร่วมมือจากเภสัชกรชาวอังกฤษและมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์

พ.ศ. 2477 ได้มีพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบังคับกำหนดให้จัดตั้ง “แผนกอิสระเภสัชกรรมศาสตร์” ขึ้นและมหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาบัณฑิตสำหรับวิชาเภสัชกรรมศาสตร์ ใช้หลักสูตร 3 ปี และเปลี่ยนวุฒิเป็นประกาศนียบัตรเภสัชกรรม (ป.ภ.) เทียบเท่าอนุปริญญา

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2479 – 2483)

พ.ศ. 2479 มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรขึ้นเป็นระดับอนุปริญญาเภสัชกรรมศาสตร์” ระยะเวลา 3 ปีเท่าเดิม เป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาชีพเภสัชกรรมและสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2483 – 2500)

พ.ศ. 2482 มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเภสัชกรรมศาสตร์จนถึงระดับปริญญา (หลักสูตร 4 ปี) มีการจัดการบริหารการศึกษาเภสัชศาสตร์ขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ

พ.ศ. 2485 มีการโอนแผนกอิสระเภสัชกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สถาปนาขึ้นเป็นคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

2.2 วิชาเลือก 21 หน่วยกิต แบ่งเป็น วิชาเลือกสายวิชาชีพ 18 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต

การสอนในระดับปริญญาบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะเรียนเป็นลักษณะหลักสูตรการศึกษาทั้งเฉพาะทาง (Subspecialty) โดยการศึกษาใน 4 ปีแรกจะเป็นรายวิชาจำเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาชีพทางเภสัชศาสตร์ หลังจากนั้นมีการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพใช้ระยะเวลาในการฝึกไม่น้อยกว่า 500 ชั่วโมง ซึ่งในชั้นปีที่ 5 นิสิตจะแยกเลือกเรียนตามสาขา โดยแต่ละสาขาจะบรรจุรายวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความชำนาญในสาขานั้นในแนวลึกและการฝึกงานตามสาขาสายวิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่งได้ตามความถนัด โดยจะต้องทำวิจัยโครงการปริญญานิพนธ์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นิสิตก่อนจบการศึกษานิสิตจะได้ประกอบอาชีพตามสายงานที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

การจัดแบ่งการเรียนทั้งเฉพาะทาง เป็นกลุ่มวิชาเลือกตามสาขาต่างๆ 5 สาขา ดังนี้

- 1) สาขาเภสัชกรรมโรงพยาบาลและเภสัชกรรมคลินิก
- 2) สาขาเทคโนโลยีการผลิตยา
- 3) สาขาวิจัยและพัฒนาเภสัชภัณฑ์
- 4) สาขาเภสัชกรรมชุมชนและบริหารเภสัชกิจ
- 5) สาขาเภสัชสาธารณสุข

ดังนั้น การจัดหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิตแบบสาขาทั้งเฉพาะทางของนิสิต คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะต้องผ่านการศึกษาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ โดยเรียนวิชาแกนร่วมกันแล้ว จึงให้นิสิตเลือกเรียนวิชาชีพสาขาต่างๆ ในปีสุดท้ายของหลักสูตร เพื่อให้ผู้จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามสายสาขาวิชานั้นจะทำให้ได้บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะทางมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับประชาชนและประเทศชาติ

คุณลักษณะของเภสัชศาสตรบัณฑิต

การผลิตเภสัชศาสตรบัณฑิต เพื่อให้บัณฑิตรอบรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา สาธารณสุขของประเทศ สามารถชี้้นำเพื่อกำหนดการพัฒนาควบคู่ไปกับการบริหารจัดการ การให้บริการด้านยา การควบคุมระบบยาและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยา สุขภาพและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการวินิจฉัย การบำบัดรักษา หรือการป้องกันโรค รวมทั้งส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ โดยให้บัณฑิตมีความใฝ่รู้ มีความเข้าใจโลกและชีวิต มีความรู้สึกนึกคิด สติปัญญา มีทักษะและมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบหรือ ธรรมชาติไม่ใช่ศูนย์กลางจะต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ในระบบอย่างถูกต้อง คือ กระทำอย่างมีจริยธรรม

เภสัชกรตามกฎหมาย คือ ผู้ได้รับปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาเภสัชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากสภาเภสัชกรรมแห่งประเทศไทยและในทางปฏิบัติเภสัชกรจะต้องเป็นคนที่มีความอิสระ สัจจะและยุติธรรม (Autonomy- Veracity- Justice)

คุณลักษณะของเภสัชกร คือ

- 1) มีคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เป็นผู้นำที่ดี เห็นใจผู้ด้อยโอกาสเป็นแบบอย่างสามารถนำได้ทั้งด้านความคิดและการเปลี่ยนแปลงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - 2) มีความรอบรู้ทางวิชาการด้านเภสัชศาสตร์อย่างถ่องแท้และมีจิตสำนึกรับผิดชอบในด้านการบริหาร การบริการ การควบคุม การคุ้มครองแก่ผู้ป่วยและผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ
 - 3) มีความสามารถที่จะคิดแบบบูรณาการที่จะต้องรู้ศาสตร์สาขาอื่นๆ เพิ่มขึ้นในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์ (Critique Ethical Thinking) การวิจัย การประเมินความต้องการ การตัดสินใจเลือก ในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรเข้าสู่ทิศทางที่กำหนด
 - 4) มีจิตสำนึกที่จะคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งโดยมาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางสังคม โดยการเข้าร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสาธารณสุข สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
 - 5) มีความสามารถในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหารจัดการระบบยา ระบบการสาธารณสุขทุกระดับ
 - 6) เท้าทันต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและการสาธารณสุขของประเทศและของโลกทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำลี ใจดี. 2536 : 3 - 4)
- ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาจึงมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของนิสิตที่จะนำไปสู่ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อวิชาชีพของตน เพื่อเป็นการพัฒนานิสิต สังคมและประเทศชาติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ คือ การกำหนดประชากรและ
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล
การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543
รวมจำนวนทั้งสิ้น 884 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2543 รวมจำนวนทั้งสิ้น 440 คน ที่ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง
สำเร็จรูปของเครจจ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบ
แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีที่ศึกษาเป็นเกณฑ์ รายละเอียดดังแสดง
ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิสิตชั้นปีที่ 1	204	97
นิสิตชั้นปีที่ 2	169	88
นิสิตชั้นปีที่ 3	180	90
นิสิตชั้นปีที่ 4	169	87
นิสิตชั้นปีที่ 5	162	78
รวม	884	440

ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2500 – ปัจจุบัน)

พ.ศ. 2500 ได้พัฒนาหลักสูตรเภสัชศาสตร์ให้ทัดเทียมนานาชาติประเทศเป็นหลักสูตร 5 ปี

พ.ศ. 2508 มีการจัดการเรียนการสอน โดยให้นิสิตเตรียมเภสัชศาสตร์ 2 ปีแรกสังกัดคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และมาเข้าสังกัดคณะเภสัชศาสตร์อีก 3 ปี

พ.ศ. 2512 ได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนชื่อจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2515 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้โอนสังกัดกลับมาขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516 มีการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของคณะเภสัชศาสตร์จาก Faculty of Pharmacy มา เป็น Faculty of Pharmaceutical Sciences

พ.ศ. 2520 นิสิตเตรียมเภสัชศาสตร์ ซึ่งเดิมเคยสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ กลับมาเข้าสังกัดคณะเภสัชศาสตร์ตั้งแต่นั้นปีที่ 1

พ.ศ. 2525 - ปัจจุบัน คณะเภสัชศาสตร์ได้ย้ายอาคารเรียนจากอาคารเรียนเดิมมาอยู่ที่อาคารเรียนหลังใหม่บริเวณสยามสแควร์

การจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนหลักสูตรตลอดระยะเวลากว่า 84 ปี เพื่อให้รองรับกับความเจริญทางนวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้วิชาชีพมีความก้าวหน้าทางวิชาการทัดเทียมกับอารยประเทศและระหว่างระยะนั้นได้มีการปรับปรุงหลักสูตรตลอดเวลาทั้งทางด้านเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ในปีการศึกษา 2544 จะมีการจัดการศึกษาเป็นหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต 6 ปี

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2543) ได้กำหนดให้มีการศึกษา จำนวน 188 หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้

1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 60 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์

2) หมวดวิชาเฉพาะ 128 หน่วยกิต ได้แก่

2.1 วิชาแกน 107 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับคนไข้ เกี่ยวกับสังคมและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหลักการ ทฤษฎี เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรต่างๆ ในการวิจัย
3. ศึกษาข้อคำถามจากวัลนิภา พัดเปีย (2539 : 117-122) นาริรัตน์ พูลเกษม (2541 : 68-73) ธิติรัตน์ โพธิ์ดารา (2542 : 113-115) และศุภวรรณ พันธุ์ภักดี (2542 : 94-95) เพื่อสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม
4. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามของล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2528 : 136-143) ชูศรี วงศ์รัตนและพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523 : 155-159) และไพศาล หวังพานิช (2523 : 85-112)
5. สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิต คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิพนธ์ ภูมิมางกูร รองศาสตราจารย์ ดร. พจน์ กุลวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ ดร. จารุวรรณ สกุลกู และ ดร. พรรณี บุญประกอบ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถามความครอบคลุมเนื้อหา และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 60 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 85) แล้วใช้การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยเลือกข้อคำถามเฉพาะที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ในแบบสอบถาม และสำหรับข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.75 ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงสำนวนภาษาและเนื้อหา โดยคงประเด็นที่สอบถามไว้กับประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ได้ข้อคำถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อ และทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมรวมทั้งสิ้นจำนวน 69 ข้อ (ภาคผนวก ก)

8. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไกวเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 160) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

9. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามตอนนี้มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อ

การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดดังนี้คือ

คะแนน 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายระดับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

กลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูง ได้แก่ นิสิตที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม คือ 3.47

กลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ ได้แก่ นิสิตที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม คือ 3.47

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ใน 3 ด้าน คือ ด้านความคิด จำนวน 21 ข้อ ด้านความรู้สึก จำนวน 21 ข้อ และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำนวน 27 ข้อ รวมทั้งสิ้น 69 ข้อ โดยคำถามมีลักษณะทั้งทางบวกและทางลบ

การกำหนดการให้คะแนนที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง มากที่สุด กระทำเป็นประจำ
- คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วย มาก กระทำบ่อยครั้ง
- คะแนน 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ปานกลาง กระทำบางครั้ง
- คะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย น้อย กระทำนานๆ ครั้ง
- คะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง น้อยที่สุด กระทำน้อยครั้งที่สุด

สำหรับข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ ได้แก่ ด้านความคิด จำนวน 4 ข้อ คือ ข้อ 14, 15, 16, 17 ด้านความรู้สึก จำนวน 3 ข้อ คือ 17, 19, 21 และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ คือ 9, 25, 27 ให้คะแนนดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง มากที่สุด กระทำเป็นประจำ
- คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วย มาก กระทำบ่อยครั้ง
- คะแนน 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ปานกลาง กระทำบางครั้ง
- คะแนน 4 หมายถึง ไม่เห็นด้วย น้อย กระทำนานๆ ครั้ง
- คะแนน 5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง น้อยที่สุด กระทำน้อยครั้งที่สุด

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับมากที่สุด คือ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับมาก คือ ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับต่ำ คือ ไม่ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับต่ำที่สุด คือ ไม่ดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอหนังสือนำถึงคณบดี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคัดเลือกรูปแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลครบสมบูรณ์ไว้เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลโดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจหาความสมบูรณ์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences on Windows) Version 10 แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 460 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 440 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.65

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตามความมุ่งหมายข้อ 1 เพื่อศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชศาสตร์ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร เพศ และความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ใช้การทดสอบค่าที ส่วนตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) (Ferguson. 1981 : 190–308)
3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบค่าที เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ

2.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

3.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมุติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชศาสตร์ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความคิด ความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมโดยรวมและเป็นรายด้าน การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร เพศ และความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ใช้การทดสอบค่าที (t - test) ส่วนตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	132	30.00
1.2 หญิง	308	70.00
รวม	440	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
2.1 ชั้นปีที่ 1	97	22.05
2.2 ชั้นปีที่ 2	90	20.45
2.3 ชั้นปีที่ 3	88	20.00
2.4 ชั้นปีที่ 4	87	19.77
2.5 ชั้นปีที่ 5	78	17.73
รวม	440	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
3.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	139	31.59
3.2 รับจ้าง	86	19.55
3.3 ค้าขาย	187	42.50
3.4 เกษตรกรรม	28	6.36
รวม	440	100.00
4. ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย		
4.1.1 ระดับสูง	207	47.05
4.1.2 ระดับต่ำ	233	52.95
รวม	440	100.00

จากตาราง 3 นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง (ร้อยละ 70.00) เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 22.05) มีผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 42.50) และมีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ (ร้อยละ 52.95)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อประสบการณ์
ในมหาวิทยาลัยของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นรายข้อ

ข้อที่	ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
	<u>ด้านวิชาการ</u>			
1	อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม	3.73	.84	มาก
2	อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน	3.73	.82	มาก
3	อาจารย์สามารถอธิบายเนื้อหาสาระให้นิสิตเข้าใจได้	3.32	.79	ปานกลาง
4	อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.53	.77	มาก
5	อาจารย์ใช้การวัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างเหมาะสม	3.40	.96	ปานกลาง
6	อาจารย์สอนโดยการนำเสนอความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัย	3.72	.99	มาก
7	อาจารย์นำเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้อย่างเหมาะสม	3.23	.95	ปานกลาง
8	อาจารย์เป็นกันเองและสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ นิสิต	2.98	.93	ปานกลาง
9	อาจารย์มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม	3.32	.91	ปานกลาง
10	อาจารย์มีผลงานทางด้านวิชาการออกเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	3.03	.92	ปานกลาง
11	อาจารย์สนใจค้นคว้าและวิจัยอย่างสม่ำเสมอ	3.45	.83	ปานกลาง
12	มหาวิทยาลัยมีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับวิชาชีพเพียงพอ	2.93	1.04	ปานกลาง
13	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตมีโอกาสนำเสนอแสดงผลงานทางวิชาการและวิชาชีพ	2.98	.81	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
14	หลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมเน้นกระบวนการพัฒนานิสิตให้เป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพ	3.53	.96	มาก
15	หลักสูตรมุ่งพัฒนานิสิตให้มีความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในวิชาชีพ	3.72	.98	มาก
	<u>ด้านสังคม</u>			
16	การจัดปฐมนิเทศช่วยให้ นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน	3.43	1.17	ปานกลาง
17	นิสิตรุ่นพี่ให้คำแนะนำด้านการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพแก่นิสิตรุ่นน้อง	3.48	.95	ปานกลาง
18	นิสิตสามารถปรับตัวเองและมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับเพื่อนๆ ได้	4.08	.85	มาก
19	นิสิตร่วมมือจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนเพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	3.37	1.13	ปานกลาง
20	นิสิตมีความรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย	3.80	1.01	มาก
21	มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมของนิสิตอย่างเพียงพอ	3.00	1.04	ปานกลาง
22	กิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยมีประโยชน์เพื่อส่งเสริมการพัฒนานิสิตและสังคม	3.40	.76	ปานกลาง
23	ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่ใช้กับนิสิตเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.40	.76	ปานกลาง
	<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u>			
24	บริเวณภายในมหาวิทยาลัยเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม	3.92	.89	มาก
25	มหาวิทยาลัยจัดที่พักผ่อนให้นิสิตอย่างเพียงพอ	3.15	1.18	ปานกลาง
26	สถานที่รับประทานอาหารของนิสิตสะอาดถูกหลักอนามัย	2.90	.90	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
27	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก	3.55	.77	มาก
28	มหาวิทยาลัยมีสนามกีฬาเพียงพอต่อความต้องการใช้ของนิสิต	2.50	.95	ปานกลาง
29	บรรยากาศในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการเรียนการสอน	3.35	.71	ปานกลาง
30	มหาวิทยาลัยมีบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตอย่างเหมาะสม	2.75	.82	ปานกลาง
31	เมื่อนิสิตเจ็บป่วยมีหน่วยงานอนามัยของมหาวิทยาลัยให้การเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี	2.78	.88	ปานกลาง
32	ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่นิสิตอย่างเหมาะสม	2.87	.87	ปานกลาง
	รวม	3.47	.40	ปานกลาง

จากตาราง 4 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D = .40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ คือ ข้อ 1 อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.73$, S.D = .84) ข้อ 2 อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.73$, S.D = .82) ข้อ 6 อาจารย์สอนโดยการนำเสนอความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.72$, S.D = .99) ข้อ 14 หลักสูตรวิชาชีพเภสัชกรรมเน้นกระบวนการพัฒนานิสิตให้เป็นเภสัชกรที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.53$, S.D = .96) ข้อ 15 หลักสูตรมุ่งพัฒนานิสิตให้มีความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.72$, S.D = .98) ข้อ 18 นิสิตสามารถปรับตัวเองและมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับเพื่อนๆ ได้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D = .85) ข้อ 20 นิสิตมีความรักและความผูกพันในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 1.01) ข้อ 24 บริเวณภายในมหาวิทยาลัยเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .89) ข้อ 27 ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 3.55$, S.D = .77) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 5-8

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านความคิด	4.06	.38	มาก
ด้านความรู้สึก	3.78	.44	มาก
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	4.13	.45	มาก
รวม	3.95	.35	มาก

จากตาราง 5 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพ เภสัชกรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก คือ ดี ($\bar{X} = 3.95$, S.D = .35)และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ดี

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม
ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความคิด เป็นรายข้อ

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
1	เป็นอาชีพที่มั่นคง	3.84	.68	มาก
2	เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี	3.55	.73	มาก
3	เป็นวิชาชีพที่ควรค่าแก่การศึกษา	4.24	.63	มาก
4	เป็นวิชาชีพที่มีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกับวิชาชีพอื่น	3.89	.86	มาก
5	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดี	4.45	.57	มาก
6	เป็นวิชาชีพที่มีส่วนพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ	4.35	.64	มาก
7	เป็นวิชาชีพที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม	4.50	.54	มากที่สุด
8	เป็นวิชาชีพที่มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นโดยสามารถศึกษาต่อถึงระดับปริญญาเอก	4.11	.76	มาก
9	เป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องในสังคม	3.79	.81	มาก
10	เป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปเป็นพื้นฐานและประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับสูงได้	4.15	.59	มาก
11	เป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพหลักได้	4.40	.56	มาก
12	เป็นวิชาชีพที่รู้จักและเชื่อถือของประชาชนทั่วไป	3.81	.81	มาก
13	เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนโดยทั่วไป	4.18	.74	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
14	เป็นวิชาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้สนใจต้องการประกอบอาชีพนี้	3.32	.88	ปานกลาง
15	เป็นวิชาชีพที่ต่ำต้อยกว่าอาชีพอื่น	4.20	.78	มาก
16	เป็นวิชาชีพที่ไม่มีอะไรมากกว่าการจ่ายยาให้กับผู้ป่วยเท่านั้น	4.33	.75	มาก
17	เป็นวิชาชีพที่ไม่ต้องรับผิดชอบมากนัก	4.40	.78	มาก
18	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข	3.95	.67	มาก
19	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้รู้จักทำงานอย่างรอบคอบ	4.27	.57	มาก
20	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.98	.68	มาก
21	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.71	.82	มาก
	รวม	4.06	.38	มาก

จากตาราง 6 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ดี ($\bar{X} = 4.06$, S.D = .38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพในด้านความคิด ในระดับมากที่สุด คือ ดีมาก จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 7 เป็นวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ($\bar{X} = 4.50$, S.D = .54) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 14 เป็นวิชาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้สนใจต้องการประกอบอาชีพนี้ ($\bar{X} = 3.32$, S.D = .88) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก คือ ดี

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม
ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความรู้สึก เป็นรายข้อ

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
1	ท่านรู้สึกชื่นชมเภสัชกรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเภสัชกรดีเด่น	4.02	.72	มาก
2	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพเภสัชกรรม	4.14	.70	มาก
3	ท่านรู้สึกรักวิชาชีพเภสัชกรรม	4.03	.72	มาก
4	ท่านรู้สึกเรียนแล้วสนุกไม่เครียด	2.73	.97	ปานกลาง
5	ท่านรู้สึกศรัทธาวิชาชีพเภสัชกรรมที่เสียสละเพื่อสังคม	3.76	.80	มาก
6	ท่านรู้สึกมั่นใจในความสามารถที่จะประกอบอาชีพเภสัชกรรม	3.59	.79	มาก
7	ท่านรู้สึกว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีศักดิ์ศรีของความเป็นวิชาชีพ	4.18	.72	มาก
8	ท่านรู้สึกดีใจที่จะได้เป็นเภสัชกร	4.03	.79	มาก
9	ท่านรู้สึกมีความสุขในการเรียนวิชาชีพเภสัชกรรม	3.58	.90	มาก
10	ท่านรู้สึกสมหวังที่ได้เรียนวิชาชีพเภสัชกรรม	3.61	.88	มาก
11	ท่านรู้สึกชอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาและการคุ้มครองผู้บริโภค	3.77	.79	มาก
12	ท่านยินดีที่จะเปิดเผยตนเองว่าเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์กับบุคคลอื่น	4.46	.63	มาก
13	ท่านรู้สึกว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีทางเลือกประกอบอาชีพได้หลายทาง	3.95	.76	มาก
14	ท่านรู้สึกรักเพื่อนร่วมวิชาชีพเภสัชกรรม	4.03	.66	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
15	ท่านชอบสังเกตและติดตามความเคลื่อนไหวในวิชาชีพเภสัชกรรม	3.41	.74	ปานกลาง
16	ท่านรู้สึกยินดีที่วิชาชีพเภสัชกรรมช่วยให้ประชาชนรู้จักการใช้ยาดีขึ้น	4.21	.64	มาก
17	ท่านไม่ชอบเป็นเภสัชกรเพราะได้เงินเดือนน้อย	3.69	.95	มาก
18	ท่านรู้สึกว่าถ้ามีโอกาสเลือกอีกครั้งท่านยังคงเลือกที่จะประกอบอาชีพเภสัชกรรม	3.46	1.00	ปานกลาง
19	ท่านรู้สึกไม่ชอบทำงานในโรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรมยาและร้านขายยา	3.77	.90	มาก
20	ในสายตาคณะคุณทั่วไปเห็นว่างานเภสัชกรรม เป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์	3.58	1.04	มาก
21	ท่านรู้สึกท้อแท้ต่อการเรียนวิชาชีพเภสัชกรรม	3.44	.86	ปานกลาง
	รวม	3.78	.44	มาก

จากตาราง 7 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึก โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ดี ($\bar{X} = 3.78$, S.D = .44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ คือ ข้อ 4 ท่านรู้สึกเรียนแล้วสนุกแล้วไม่เครียด ($\bar{X} = 2.73$, S.D = .97) ข้อ 15 ท่านชอบสังเกตและติดตามความเคลื่อนไหวในวิชาชีพเภสัชกรรม ($\bar{X} = 3.41$, S.D = .74) ข้อ 18 ท่านรู้สึกว่าถ้ามีโอกาสเลือกอีกครั้งท่านยังคงเลือกที่จะประกอบอาชีพเภสัชกรรม ($\bar{X} = 3.46$, S.D = 1.00) ข้อ 21 ท่านรู้สึกท้อแท้ต่อการเรียนวิชาชีพเภสัชกรรม ($\bar{X} = 3.44$, S.D = .86) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก คือ ดี

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม
ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม
เป็นรายข้อ

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
1	เป็นเภสัชกรที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้ยาที่ถูกต้อง	4.48	.69	มาก
2	เป็นเภสัชกรที่เฝ้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	4.03	.76	มาก
3	เป็นเภสัชกรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	3.97	.80	มาก
4	เป็นเภสัชกรพัฒนานุคลิกภาพให้เหมาะสม กับการเป็นเภสัชกร	4.23	.77	มาก
5	เป็นเภสัชกรที่อ่านบทความและวารสาร เกี่ยวกับวิชาชีพเภสัชกรรมอยู่เสมอ	3.77	.88	มาก
6	เป็นเภสัชกรที่อภิปรายกับเพื่อนๆ เกี่ยวกับ คุณลักษณะความเป็นเภสัชกร	3.41	.91	ปานกลาง
7	เป็นเภสัชกรที่ติดตามความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีอยู่เสมอ	3.89	.83	มาก
8	เป็นเภสัชกรที่อุทิศชีวิตและสละเวลาส่วนตัว เพื่อการทำงานในหน้าที่	3.70	.89	มาก
9	เป็นเภสัชกรที่หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรม สาธารณะ	3.59	.93	มาก
10	เป็นเภสัชกรที่ทำงานตรงเวลา	4.31	.69	มาก
11	เป็นเภสัชกรที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.60	.60	มาก
12	เป็นเภสัชกรที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.56	.58	มากที่สุด
13	เป็นเภสัชกรที่มีระเบียบวินัยในตนเอง	4.40	.62	มาก
14	เป็นเภสัชกรที่ทำงานร่วมกับบุคคลในวิชาชีพ อื่นได้	4.45	.61	มาก
15	เป็นเภสัชกรที่มีจิตใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์	4.53	.59	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	N = 440		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
16	เป็นเภสัชกรที่มีกิริยามารยาท สุภาพ อ่อนโยน	4.45	.65	มาก
17	เป็นเภสัชกรที่มีความยุติธรรม	4.48	.63	มาก
18	เป็นเภสัชกรที่กล้าแสดงความคิดเห็น	4.03	.81	มาก
19	เป็นเภสัชกรที่มีจิตสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.48	.64	มาก
20	เป็นเภสัชกรที่ปลุกฝังการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.06	.85	มาก
21	เป็นเภสัชกรที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.43	.60	มาก
22	เป็นเภสัชกรที่รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด	4.09	.80	มาก
23	เป็นเภสัชกรที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง	4.08	.80	มาก
24	เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เภสัชกรรุ่นน้อง	4.20	.76	มาก
25	เป็นเภสัชกรที่ทำงานเพื่อการค้า	3.62	1.00	มาก
26	เป็นเภสัชกรที่มีความคิดเป็นอิสระของตัวเอง	4.06	.80	มาก
27	เป็นเภสัชกรที่คิดถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ	3.79	1.00	มาก
รวม		4.13	.45	มาก

จากตาราง 8 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ดี ($\bar{X} = 4.13$, S.D = .45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ดีมาก จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 12 เป็นเภสัชกรที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ($\bar{X} = 4.56$, S.D = .58) ข้อ 15 เป็นเภสัชกรที่มีจิตใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D = .59) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 6 เป็นเภสัชกรที่อภิปรายกับเพื่อนๆเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นเภสัชกร ($\bar{X} = 3.41$, S.D = .91) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับมาก คือ ดี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร เพศ และความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ใช้การทดสอบค่าที ส่วนตัวแปรชั้นปีที่ศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังปรากฏในตาราง 9 -19

ตาราง 9 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	N = 132		N = 308			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความคิด	4.08	.43	4.06	.36	.59	.55
ด้านความรู้สึก	3.86	.48	3.74	.43	2.63	.00
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	4.08	.44	4.15	-1.45	-1.45	.14
รวม	3.97	0.39	3.95	0.34	3.81	.05

จากตาราง 9 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึก แตกต่างกับนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	M.S	F	p
ด้านความคิด	ระหว่างกลุ่ม	4	6.70	1.67	12.17	.00
	ภายในกลุ่ม	435	59.92	.13		
	รวม	439	66.63			
ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	4	9.27	2.31	12.85	.00
	ภายในกลุ่ม	435	78.46	.18		
	รวม	439	87.73			
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	8.39	2.09	11.03	.00
	ภายในกลุ่ม	435	82.76	.19		
	รวม	439	91.15			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.39	1.84	16.67	.00
	ภายในกลุ่ม	435	48.22	.11		
	รวม	439	55.62			.00

จากตาราง 10 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ ดังปรากฏผลในตาราง 11-13

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวม ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5
		4.33	4.21	3.93	4.07	4.12
ชั้นปีที่ 1	4.33			*	*	*
ชั้นปีที่ 2	4.21			*	*	
ชั้นปีที่ 3	3.93					*
ชั้นปีที่ 4	4.07					
ชั้นปีที่ 5	4.12					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นิสิตชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ

เภสัชกรรม ด้านความคิดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตาม
ชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5
		4.27	4.11	3.95	3.95	4.03
ชั้นปีที่ 1	4.27			*	*	*
ชั้นปีที่ 2	4.11					
ชั้นปีที่ 3	3.95					
ชั้นปีที่ 4	3.95					
ชั้นปีที่ 5	4.03					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความคิดแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชกรรมด้านความรู้สึกของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตาม
ชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5
		3.97	3.83	3.61	3.62	3.88
ชั้นปีที่ 1	3.97			*	*	
ชั้นปีที่ 2	3.83					
ชั้นปีที่ 3	3.61					
ชั้นปีที่ 4	3.62					
ชั้นปีที่ 5	3.88			*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 5 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชกรรมด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5
		4.33	4.21	3.93	4.07	4.12
ชั้นปีที่ 1	4.33			*	*	*
ชั้นปีที่ 2	4.21			*		
ชั้นปีที่ 3	3.93					
ชั้นปีที่ 4	4.07					
ชั้นปีที่ 5	4.12					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความคิด	ระหว่างกลุ่ม	3	.42	.14	.92	.42
	ภายในกลุ่ม	436	66.20	.15		
	รวม	439	66.63			
ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	3	2.26	.75	3.84	.01
	ภายในกลุ่ม	436	85.47	.19		
	รวม	439	87.73			
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.72	.57	2.79	.04
	ภายในกลุ่ม	436	89.43	.20		
	รวม	439	91.15			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.19	.39	3.18	.02
	ภายในกลุ่ม	436	54.43	.12		
	รวม	439	55.62			

จากตาราง 15 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ ดังปรากฏผลในตาราง 16-18

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชกรรม โดยรวมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพ
ของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ 4.11	รับจ้าง 4.18	ค้าขาย 4.10	เกษตรกรรม 4.33
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.11				
รับจ้าง	4.18				
ค้าขาย	4.10				
เกษตรกรรม	4.33				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 16 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพ
ค้าขายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชกรรมด้านความรู้สึกของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตาม
อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกรรม
		3.75	3.85	3.73	4.00
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.75				
รับจ้าง	3.85				
ค้าขาย	3.73				
เกษตรกรรม	4.00				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 17 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพ
ค้าขายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพ
เกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชกรรม ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกรรม
	$\bar{X}$	4.11	4.18	4.10	4.33
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.11				
รับจ้าง	4.18				
ค้าขาย	4.10				
เกษตรกรรม	4.33				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 18 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพ
ค้าขาย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกับนิสิตที่
ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบ
ความแตกต่าง

ตาราง 19 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม	ความพึงพอใจ ต่อประสบการณ์ ในมหาวิทยาลัย ระดับสูง		ความพึงพอใจต่อ ประสบการณ์ใน มหาวิทยาลัย ระดับต่ำ		t	p
	N = 207		N = 233			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความคิด	4.22	.35	3.92	.36	-8.53	.00
ด้านความรู้สึก	3.95	.41	3.62	.41	-8.17	.00
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	4.23	.41	4.04	.47	-4.37	.00
รวม	4.09	.32	3.83	.33	-8.20	.00

จากตาราง 19 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีความพึงพอใจต่อ ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมเป็นรายด้านในทุกด้านแตกต่างกับนิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	r_{xy}
ด้านความคิด	.00
ด้านความรู้สึก	.06
ด้านแนวโน้มที่จะกระทำ	.02
โดยรวม	.04

จากตาราง 20 ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความคิด ความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพผู้ปกครองและความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 5 ของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 รวมจำนวนทั้งสิ้น 440 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ท แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อ แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ใน 3 ด้าน คือ ด้านความคิด จำนวน 21 ข้อ ด้านความรู้สึก จำนวน 21 ข้อ ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำนวน 27 ข้อ รวมทั้งสิ้น 69 ข้อ แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกับนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 460 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 440 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.65

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชศาสตร์ของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร เพศ ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ใช้การทดสอบค่าที ส่วนตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีนี้พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก คือ ดี

2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

2.1 นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกรู้สึกแตกต่างกับนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

2.4 นิสิตมีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก คือ ดี ทั้งนี้เนื่องจาก วิชาชีพเภสัชกรรมเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมยา การประดิษฐ์ยา การเลือกสรรยา การวิเคราะห์ยา การควบคุมและการประกันคุณภาพยา การปรุง และจ่ายยาตามใบสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ รวมทั้งการดำเนินการปรุงยา และการขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา โดยมีเภสัชกรที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์ทำหน้าที่ในการดูแล แนะนำ รักษาและการติดตามการใช้ยาของผู้ป่วยที่ถูกต้องเหมาะสม (สำลี ใจดีและคณะ. 2538 : 241- 242) ประกอบกับงานเภสัชกรรมเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ อนามัย ชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งจุดมุ่งหมายและปรัชญาของหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต คือ ต้องการจะผลิตบัณฑิตที่เป็นเภสัชกรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพทั้งใน ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยผู้ที่มีหน้าที่เป็นเภสัชกรจะต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นงานที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง เที่ยงตรง รอบคอบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นความตายที่จะต้องปฏิบัติงานให้สำเร็จไปด้วยดี โดยจะเห็นได้จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ดีมาก ในเรื่องของการเห็นคุณประโยชน์ของวิชาชีพเภสัชกรรมว่ามีประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของเภสัชกร และคุณลักษณะของเภสัชกรที่มีจิตใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิตในการผลิตเภสัชกรที่เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและมีทัศนคติที่ดีตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมของสภาเภสัชกรรมแห่งประเทศไทยที่เน้นคุณสมบัติที่สำคัญของเภสัชกร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จากการที่มหาวิทยาลัยและคณะเภสัชศาสตร์ได้บรรลุ

ผลสำเร็จในการที่จะพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ ทั้งด้านวิชาการ ร่างกายและจิตใจ ดังที่ จรัส สุวรรณเวลา (2539 : 1) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายในการรักษามาตรฐานของวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติต่อวิชาชีพ ตลอดจนเข้าใจตนเองและผู้อื่นๆ โดยปลูกฝัง จิตสำนึกให้นิสิตมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ บรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยมีบุคลิกภาพที่ดี ความคิด การกระทำเป็นที่ยอมรับในสังคม ตามปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ให้นิสิตมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 22-23) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนานิสิตสู่ความเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนานิสิตให้เป็นผู้มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยจะต้องมุ่งพัฒนานิสิตใน 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านทัศนคติ ด้านจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ส่วนในด้านทัศนคตินั้นจะต้องมุ่งให้นิสิตมีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน มีความเข้าใจต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเอง พร้อมทั้งมีทัศนคติต่อวิชาชีพที่ดีตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้นิสิตคณะ เกษตรศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นเกษตรกรโดยสมบูรณ์ สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้ แก่สังคมและประเทศชาติและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรม

2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมของนิสิตคณะเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

2.1 นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสังคมไทยเพศชายและเพศหญิงจะได้รับการเลี้ยงดูจากผู้ใหญ่ในครอบครัวให้มีบทบาทหน้าที่ ทั้งสองเพศแตกต่างกันอย่างชัดเจนนั่นคือ เพศชายได้รับการอบรมให้มีความกล้า เป็นผู้นำและมีความเป็นอิสระมากกว่า ในขณะที่เพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีลักษณะความเป็นผู้หญิง ที่มีกิจกรรมายาทที่สุภาพ อ่อนโยน มีความอ่อนน้อม มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟัง ปฏิบัติงานตาม คำสั่งสอน มีความเห็นใจผู้อื่น ประพฤติตนอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเหมาะสม ซึ่งแตกต่างกับเพศชายที่มีความเข้มแข็ง ชอบการท้าทาย ชอบการแข่งขัน ชอบทดลองสิ่งของ แปลกๆ ใหม่ๆ ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม ชอบการศึกษาหาความรู้จากภายนอกสถาบัน ชอบที่จะแสดงความคิดเห็นและกระทำการสิ่งต่างๆ ด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง รักเกียรติยศและชื่อเสียงของตนเอง มีความมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจัง นอกจากนี้เพศชายเป็นเพศที่ถูกคาดหวังในสังคมว่า จะต้องเป็นผู้นำของครอบครัวในอนาคต จึงส่งผลให้นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมสูงกว่านิสิตหญิง (สุชาติ มัคโคตี. 2528 : 91-95)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพด้านความรู้สึกละเอียดแตกต่างกับนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบัน นิสิตคณะเภสัชศาสตร์มีนิสิตหญิงมากกว่านิสิตชายถึงสองเท่า และจำนวนการเลือกเข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์มีอัตราการสอบแข่งขัน 1 : 11 คนและ 1 : 19 คน ซึ่งจำนวนนิสิตชายที่เลือกเข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์อาจเกิดจากความรัก ความชอบในวิชาชีพเภสัชกรรม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการที่ได้เลือกวิชาชีพเภสัชกรรม มากกว่าที่จะเลือกวิชาชีพอื่นๆ และเมื่อได้เข้ามาเรียนในคณะเภสัชศาสตร์ อาจเกิดความรู้สึกว่า วิชาชีพนี้มีศักดิ์ศรีทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นๆ และนิสิตมีความรู้สึกที่วิชาชีพเภสัชกรรมได้รับการยกย่องในสังคมว่า สามารถช่วยเหลือสังคมได้ ทำให้นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตหญิง

2.2 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากหลักสูตรของคณะเภสัชศาสตร์มีระยะการศึกษาในหลักสูตร 5 ปี ซึ่งในการจัดการศึกษากำหนดให้นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จะต้องเรียนวิชาพื้นฐานของคณะวิทยาศาสตร์เป็นระยะเวลาประมาณหนึ่งปีครึ่ง ซึ่งนิสิตเหล่านี้เป็นนิสิตใหม่ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของรัฐบาล เอกชน หรือเป็นนักเรียนที่สอบเทียบจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่มีความหลากหลายแตกต่างกันในด้านภูมิหลัง เช่น สถานภาพของการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพของบิดามารดา เป็นต้น ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 เป็นนิสิตที่เรียนอยู่ในระดับกลางของหลักสูตรที่ได้ผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพเภสัชกรรมมาแล้วเป็นเวลา 3 - 4 ปี ซึ่งในการเรียนของระดับชั้นนี้จะต้องเรียนหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งมีการเข้าฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานปฏิบัติงาน เภสัชกรรมของภาครัฐและภาคเอกชนในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ทำให้ นิสิตเกิดทักษะในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ นิสิตชั้นปีที่ 5 เป็นนิสิตที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษาเป็นเภสัชกรที่ได้ศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานมาแล้วอย่างครบถ้วน พร้อมทั้งจะออกปฏิบัติงานหน้าที่เป็นเภสัชกรในอนาคตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ ซึ่งในขณะนี้วิชาชีพเภสัชกรรมยังเป็นสาขาวิชาชีพหนึ่งที่ขาดแคลนบุคลากรทาง การแพทย์ ซึ่งนิสิตทุกคนที่เข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้องมีภาระผูกพันกับรัฐบาลในฐานะเภสัชกรคู่สัญญาที่ต้องเข้ารับราชการชดใช้ทุนในสถานปฏิบัติงานที่รัฐจัดหาให้เป็นระยะเวลาสองปีหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงทำให้นิสิตในแต่ละชั้นปีที่ ศึกษา มีความแตกต่างกันที่อาจเกิดจากวัยวุฒิ การเรียนรู้ตามขั้นตอนของระบบการศึกษาและความต่อเนื่องของการเรียนในหลักสูตร จึงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ พันธุ์คงและคณะ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาล สภาการพยาบาลไทย มีทัศนคติต่อวิชาชีพสูง เมื่อแรกเข้าและลดลงตามลำดับตามชั้นปีที่ศึกษา และเช่นเดียวกับวิเนตรา แนนหนา (2531 : 97) ที่ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตที่ชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ด้านความคิด พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 5 เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่ที่ยังเพิ่งเริ่มเข้าในคณะเภสัชศาสตร์และการเรียนส่วนใหญ่ยังคงเรียนวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ที่คณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนั้นนิสิตชั้นปีที่ 1 ยังอาจเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพเภสัชกรรมจากเอกสารแนะนำ หรือการให้คำปรึกษาแนะนำจากฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเดิม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวที่ได้รับทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดว้าววิชาชีพเภสัชกรรมนั้นมีคุณค่า มีประโยชน์ มีความสำคัญต่อตนเอง ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งได้เรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น การเรียนที่มีเนื้อหาหายาก มีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น อาจส่งผลให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมลดลงตามลำดับ ผนวกกับการเรียนที่หนักทั้งจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนมาก ทำให้มีภาระในการเรียนจนไม่มีเวลาเป็นส่วนตัวมากนัก ดังการสัมภาษณ์ของดาราวัลย์ ธัญญะวุฒิ (ดาราวัลย์ ธัญญะวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธรี สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2543) กล่าวถึง ปัญหาของการจัดการเรียนของนิสิต แม้ว่าทางคณะเภสัชศาสตร์ได้จัดกิจกรรมมัชฌิมนิเทศให้แก่นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่มีวัตถุประสงค์ได้ให้นิสิตเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพเภสัชกรรม เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแล้วก็ตาม ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 5 เป็นนิสิตชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรที่ได้เรียนรู้วิชาการทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติงานมาแล้วก็ย่อมเห็นคุณค่า ประโยชน์ ความสำคัญของวิชาชีพเภสัชกรรมมากยิ่งขึ้นพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้เกิดทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีคุณค่าประโยชน์แก่ตัวเอง ครอบครัวและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชะอรสิน สุขศรีวงศ์, สงวนศักดิ์ พูนทรัพย์และโสภณ ขาวสำอาด (2537 : 73) พบว่า นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 5 เช่นเดียวกับงานวิจัยของพัฒน์นาดี เสรินทวัฒน์และจริยาวัตร คมพยัคฆ์ (2531 : 25) ที่ได้

เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลสูงกว่าชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านความรู้สึก พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม แตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมซึ่งเป็นความรู้สึกที่สั่งสมเดิมจากโรงเรียน เช่น มีความรัก หรือ ชอบในวิชาชีพเภสัชกรรม และทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถเข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์และเมื่อเข้ามาศึกษาได้พบว่า วิชาชีพเภสัชกรรมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเองและครอบครัว ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 เป็นชั้นปีที่อยู่ในระดับกลางของหลักสูตรที่มีการจัดแผนการเรียนที่หนัก ทำให้บางครั้งนิสิตบางคนเกิดความรู้สึกท้อแท้ต่อการเรียนหรืออาจเกิดปัญหาในการเรียนและทำให้ไม่แสดงความรู้สึกใดๆ ต่อวิชาชีพเภสัชกรรม

ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 5 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 5 กำลังจะสำเร็จการศึกษา จึงมีความรู้สึกรักและมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพเภสัชกรรมและมีความรู้สึกที่ดีต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพราะ วิชาชีพเภสัชกรรมเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของมนุษย์อย่างมาก ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 เป็นชั้นเรียนในระดับกลางของหลักสูตรซึ่งมีรายวิชาที่เรียนหนักในทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ไม่มีเวลาที่เป็นของตนเองจะสนใจเฉพาะการเรียนเท่านั้น ทำให้นิสิตอาจมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมลดลง

ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความตั้งใจในการเรียนที่สะสมมาจากการเรียนที่ดีมาจากโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้เห็นรูปแบบของวิชาชีพเภสัชกรรม โดยเห็นว่าการเป็นเภสัชกรที่ดีนั้นจะต้องมีแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ซึ่งเภสัชกรที่ดีนั้นควรจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานของวิชาชีพเภสัชกรรมให้ดีที่สุด ซึ่งนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเล่าเรียนในคณะเภสัชศาสตร์ และได้เห็นแบบอย่างของการเป็นเภสัชกรจากนิสิตรุ่นพี่ที่จะต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณของวิชาชีพที่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 นั้นจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมน้อยกว่าในชั้นอื่นๆ เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของการเรียนที่หนักทำให้บางครั้งเกิดความท้อแท้ขาดกำลังใจในการเรียนหรืออาจประสบปัญหาในการเรียน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 5 จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพในทางที่ดี เพราะกำลังจะสำเร็จการศึกษาจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมใน

การออกไปทำงานเป็นเภสัชกรในอนาคต ทำให้เกิดความรู้สึกในความรู้สึกที่วิตกกังวลต่อ บทบาทหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น และมีความตั้งใจที่จะทำงานที่เป็นแบบอย่างแก่นิสิตรุ่นน้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี เวชชนินาท (2525 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ยังมีการเรียนอยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์และนิสิตมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนที่สะสมจากโรงเรียนเดิม อีกทั้งมีความตั้งใจที่จะศึกษาตามแบบอย่างของการเป็นเภสัชกรที่ดีจากรุ่นพี่ ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 แม้ว่าจะมีการเรียนที่หนักและได้เรียนในวิชาชีพมากแล้วสามปีและบางครั้งอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนบางประการ ทำให้เกิดทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมลดลง

2.3. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่มีผู้ปกครองอาชีพที่แตกต่างกัน เช่น นิสิตที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการจะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจ มีรายได้คงที่ ส่วนผู้ที่มีอาชีพค้าขายเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นของส่วนตัวมีรายได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองและตามภาวะเศรษฐกิจ ส่วนอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพที่ทำงานอยู่ในชนบทมีรายได้ไม่แน่นอน ซึ่งนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกัน ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของการอบรมเลี้ยงดูในสังคมของแต่ละครอบครัว ทำให้นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำแตกต่างกัน ซึ่งเช่นเดียวกับ ไทรแอนดิส (Triandis 1971 : 2-3) กล่าวว่า การคุ้นเคยกับอาชีพของผู้ปกครองทำให้นิสิตมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกละแวมโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย อาจเนื่องจากนิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งหากจะดูจากพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่เป็นสังคมชนบท ซึ่งส่วนใหญ่มีพื้นที่ชนบทเหมาะสมในการประกอบอาชีพมากกว่าในเมืองใหญ่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลางที่ไม่ต้องมีการแข่งขันมากนัก และมีการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งนิสิตที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกรรมส่วนหนึ่ง

ได้สอบผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว หากนิสิตเหล่านี้ได้สำเร็จการศึกษาก็สามารถที่จะเปลี่ยนสถานภาพของครอบครัวจากความเป็นอยู่เดิมให้มีฐานะที่ดียิ่งขึ้น และทำให้นิสิตเองได้รับการยกย่องในสังคมมากขึ้น ทำให้นิสิตมีมุมมองที่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาในวิชาชีพเกษตรกรรมที่ได้ให้โอกาสที่ดีแก่ตนเองและครอบครัว ก่อให้เกิดความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมในทางที่ดีขึ้น เช่น เกิดความรู้สึกรักในวิชาชีพเกษตรกรรม มีความตั้งใจที่จะเรียนจนจบการศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรที่ดี ซึ่งผลของการเกิดทัศนคติที่ดีนั้นมีอิทธิพลโดยตรงมาจากภูมิหลังของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งนิสิตได้เห็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองในการออกไปเป็นเกษตรกรที่ดีในอนาคต ซึ่งแตกต่างกับนิสิตที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายที่มีการประกอบกิจการอาชีพส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสังคมเมือง การประกอบอาชีพค้าขายจะต้องมีการแข่งขันสูงและมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามสภาวะเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้นิสิตที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกรรมมีทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกับผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชะอรรณ สุธศรีวงศ์, สงวนศักดิ์ พุณทรัพย์ และโสภณ ขาวสำอาด (2539 : 73) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับยามิทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกับนักศึกษามีผู้ปกครองที่อาชีพไม่เกี่ยวข้องกัน

2.4. นิสิตคณะเกษตรศาสตร์ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านความคิด พบว่า นิสิตคณะเกษตรศาสตร์ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกับนิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก นิสิตที่ได้รับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ทางด้านวิชาการ คือ นิสิตที่มีความพึงพอใจในพฤติกรรมการสอนของอาจารย์หรือได้รับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย หรืออาจารย์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ทำให้นิสิตมีความคิดว่า วิชาชีพเกษตรกรรมเป็นวิชาที่มีประโยชน์ มีความสำคัญต่อตัวเองและสังคม การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรเหมาะสม และนิสิตที่ได้รับความพึงพอใจด้านสังคมที่เคยได้เข้าร่วมทำกิจกรรมระหว่างที่เรียนหรือนิสิตมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในคณะหรือมหาวิทยาลัยที่ได้รับความสะดวกในสิ่งต่างๆ ที่ขอใช้บริการ ทำให้นิสิตเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อสิ่งนั้นๆ เป็นอย่างมากและส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย และส่งผลต่อไปยังทัศนคติต่อวิชาชีพว่า มีความสำคัญหรือเป็นประโยชน์ต่อ

สังคมมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งความคิดที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมนั้นจะสะสมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ส่วนในกรณีนิสิตจำนวนหนึ่งที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ อาจเกิดจากไม่ได้รับความพึงพอใจทั้งในด้านวิชาการ ด้านสังคม หรือ สิ่งแวดล้อมระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลแก่ทัศนคติต่อวิชาชีพ ด้านความคิดลดลงตามลำดับเช่นกัน

ด้านความรู้สึก นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับสูงมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ได้รับความพึงพอใจในระดับสูงในด้านวิชาการ หรือด้านสังคม ที่ได้รับความเอื้ออาทรระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง มีระบบอาวุโส และมีกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยและกิจกรรมช่วยเหลือแก่สังคม เช่น การออกค่ายอาสาสมัครในชนบท การจัดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องยาแก่ประชาชน เป็นต้น ทำให้เกิดความรู้สึกสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่นิสิตในเรื่องของบทบาทหน้าที่ตนเองมากยิ่งขึ้น เพราะการได้รับประสบการณ์ที่ดีในสังคมจะช่วยให้นิสิตตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมที่จะช่วยให้สังคมมีความสุข และช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ย่อมส่งผลให้นิสิตมีความรู้สึกทว่าวิชาชีพเภสัชกรรมเป็นวิชาชีพที่ตนเอง มีความรัก ความชอบ สร้างความภาคภูมิใจอยู่ในระดับมากและได้รับความยกย่องจากสังคมว่า ตนเองเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งของสังคม ทำให้นิสิตเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่จะส่งผลไปยังทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพ ส่วนนิสิตบางรายที่ไม่ได้รับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยระดับต่ำในหลายๆ ด้าน อาจจะทำให้นิสิตเกิดทัศนคติต่อวิชาชีพพลดลงได้

ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ระดับสูง มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกับนิสิตที่มีความพึงพอใจในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยในทุกๆ ด้านในระดับมาก ทำให้นิสิตเกิดการแสดงออกถึงความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความสนใจในบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพเภสัชกรรมเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งได้ศึกษารูปแบบของการเป็นเภสัชกรที่ดีเพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ตนเอง และซึบซับเอาสิ่งดีต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ภายในมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตสามารถที่จะแบ่งแยกลักษณะบทบาทหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่เป็นเภสัชกรได้ และเกิดความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามรูปแบบที่ดีของวิชาชีพเภสัชกรรม ซึ่งการมีทัศนคติต่อวิชาชีพด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเช่นนี้จะก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ที่เป็นนิสิตและผู้ที่จะเป็นบัณฑิตในฐานะเภสัชกรในอนาคตมากยิ่งขึ้น หากว่ามีการกระทำในสิ่งที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ย่อมแสดงให้เห็นว่า

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยได้ให้คุณประโยชน์แก่ตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทำให้นิสิตได้เห็นถึงบทบาทวิชาชีพของตนเองอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนผู้ที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่ำ อาจส่งผลให้มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับต่ำ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมจะอยู่ในระดับดีหรือไม่ก็น้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแต่ประการใด หรือในกรณีที่นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงหรือต่ำ ไม่ได้แสดงว่า นิสิตผู้นั้นจะต้องมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมไปในทางเดียวกัน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สามารถชี้วัดได้ว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะต้องมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมต่ำตามลงไปด้วย แต่อาจเกิดจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะเนื่องจากนิสิตได้ไปเข้าร่วมทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยมากเกินไป หรือไม่ได้สนใจในการเรียนมากนัก แต่อาจจะส่งผลทำให้นิสิตผู้นั้นเกิดทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมสูงขึ้นอีกก็ได้ ซึ่งในการสร้างทัศนคติต่อวิชาชีพนั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากการหล่อหลอมที่เริ่มจากการเลี้ยงดู การให้คำแนะนำ ซึ่งอาจเกิดจากครอบครัวที่เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลในการเกิดทัศนคติของนิสิต ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น อาจเกิดจากผลการศึกษาจากทฤษฎีและเกิดจากทักษะต่างๆ ซึ่งผลการเรียนนั้นเป็นสิ่งที่นิสิตเกิดจากการศึกษา อบรม ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากจิตใจของแต่ละคน การที่จะทำให้นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพมากขึ้นเพียงใดคงจะต้องมองไปถึงการจัดระบบการศึกษาว่า มีความถูกต้องเหมาะสมกับนิสิตตามจุดมุ่งหมายหรือปรัชญาของมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ศรีพจนารถ (2533 : 80) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในภูมิภาค ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และงานวิจัยของอำภา กันทะเป็งและทัศนีย์ ปัญจะ (2534 : 89) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุวรรณ พันธุ์ภักดี ที่ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นิสิตให้ความสำคัญต่อทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม อยู่ในระดับมาก คือ ดี โดยทางคณะเภสัชศาสตร์ จะต้องรักษาระดับของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม คือ ในระดับมากที่สุด คือ ดีมาก โดยจะต้องมีการกระตุ้นปัจจัยต่างๆ ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมทัศนคติต่อวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

2. จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ในแต่ละชั้นปีที่ศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันในทุกชั้นปี ซึ่งอาจเกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ นิสิต โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของหลักสูตรที่มีการเรียนที่ค่อนข้างหนัก ทำให้นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมแตกต่างกันอย่างชัดเจนในทุกๆ ด้าน ซึ่งทางคณะเภสัชศาสตร์ ควรจะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมแก่นิสิตยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมกับตัวแปรอื่นๆ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น คณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทย์ สัตวแพทยศาสตร์ สหเวชศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
4. ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะเภสัชศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชการพิมพ์, 2528.
- การศาสนา, กรม. คู่มือการศึกษาจริยธรรม ระดับอุดมศึกษา ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมศาสนา, 2525.
- กองงานการวิทยาลัยพยาบาล, กระทรวงสาธารณสุข. รายงานวิจัย เรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลระหว่างนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลผดุง
ครรภ์ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่มีภูมิลำเนาการศึกษาแตกต่างกัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2530.
- เกศกาญจน์ บัวผัน. การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนของนิสิตพยาบาลโครงการร่วม
ผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตระหว่างวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เขตภาค
เหนือตอนล่างกับมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543. อุดมศึกษา.
- ไชนภา แก้วจันทร์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อุดมศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.
2540-2544). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- งานทะเบียน คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "การลาออกของนิสิตคณะ
เภสัชศาสตร์ ปีการศึกษา 2542 , " ใน สถิติทางการศึกษาของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542. ม.ป.พ. อุดมศึกษา.
- _____. จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาและลำดับการเลือกเข้าศึกษาของคณะเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 1
ปีการศึกษา 2542-2543, " สถิติทางการศึกษาของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542-2543. ม.ป.พ. อุดมศึกษา.
- จรัส สุวรรณเวลา. "บทนำโครงการส่งเสริมคุณธรรม," ใน กรณีศึกษาเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม
แห่งวิชาชีพเภสัชกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางสถิติปัญญากับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อุดมศึกษา

ชะอรสิน สุขศรีวงษ์, สงวนศักดิ์ พูนทรัพย์ และโสภณ ขาวสำอางค์. "ทัศนคติต่อวิชาชีพ
เภสัชศาสตร์ของนักศึกษาเภสัชศาสตร์," วารสารเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

21 (2) : หน้า 73; เมษายน – มิถุนายน 2537.

ชูศรี วงษ์รัตน์ และ พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2530.

เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "การวัดทัศนคติ," ใน เอกสารเพื่อการอบรมการวิจัยการศึกษา.

เล่ม 6 : หน้า 8, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2518.

ดาราวัลย์ ธัญญะวุฒิ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธรี่ สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2543

ทิตยา สุวรรณะชญ. สังคมวิทยา มนุษยวิทยาและจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ :

มงคลการพิมพ์, 2527.

เทียนฉาย กีระนันท์. "สารจากอธิการบดี," ใน หนังสืองานฉลอง 84 ปี เภสัชศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ธิดารัตน์ โพธิธรา. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับอาชีพและเจตคติ
วิชาชีพเภสัชกรรมศาสตร์ของนักศึกษาสาขาเภสัชศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนครใต้. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.

ธีระพร อูวรรณโณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ. "การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา
พยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข," ใน รายงาน
ประกอบการศึกษาวิชาพื้นฐานการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 25. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

นารีรัตน์ พูลเกษม. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชั่น. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.

นัยนา อ่างสันติกุล. การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมต่อมหาวิทยาลัยไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522. อัดสำเนา.

บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529.

- บุญชัย จงกลณี. “บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย : อุดมคติที่ยากต่อการบรรลุถึง,”
วารสารศึกษาศาสตร์ (ม.ช.). ฉบับที่ 12 (3) : 24 – 26 ; มิถุนายน – กันยายน 2531.
- ประนอม โพธิยานนท์. “84 ปีการศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย,” ใน หนังสืองานฉลอง
84 ปี เภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีรพัฒน์, 2526.
- พรรณี ชูชัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. คู่มือประกอบการสอนนิสิต 521. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- พัฒนาดี เสรินทร์วัฒน์ และจริยาวัตร คมพยัคฆ์. ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพ
พยาบาล. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2526.
- _____. วิธีวิจัย. กรุงเทพฯ : งานส่งเสริมและตำรา กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- มนัส ประสงค์. การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการละสิทธิเข้าเป็นนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัยของนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. คุณสมบัติและเกณฑ์คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของ
รัฐบาลใหม่ 2541. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541.
- _____. แนะแนวศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา สำนักงาน
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2538.
- ฤมล กริชาพล. การศึกษาทัศนคติของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตต่อ
บุคคลที่มีความบกพร่องของสติปัญญา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- รัตนา ไกรสีหนาท. การศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์สุขภาพจิตและความพึงพอใจในงาน
ของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลเทคนิค. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (อังกฤษ – ไทย). กรุงเทพฯ :
รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2529.

รุ่งเพ็ชร สกุลบำรุงศิลป์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผมพัทธรี่ สุภางย์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2543.

ลดافر บุญฤทธิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา กับเจตคติในวิชาชีพของ
บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. "ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทดสอบวัดเจตคติแบบ
เทอร์สโตนแบบลิเคอร์และแบบออสกูด," วารสารวัดผลการศึกษา. 7 (19) :
40-44 ; พฤษภาคม – สิงหาคม 2528.

ลออ หุตางกูร. จรรยาสำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2525.

วัฒนา ศรีพจนารถ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลายและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
ศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533. อัดสำเนา

วลนิภา พัดเปี้ย. ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. งานบุคลากร นิสิต นักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

วิเนตรา แนนหนา. ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาในสถาบันการศึกษา
พยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

วิภา แดงเจริญ. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยที่มีฐานะชั้นปีต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา

วิไลลักษณ์ รักสัจจา. ความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2531.

ศิริรุ่ง ศุภฤกษ์คุณ. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตนาในการเลือกศึกษาต่อ

คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ของนักเรียนมัธยม

ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.

ศุภวรรณ พันธุ์ภักดี. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแพทย์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.

สกวรัตน์ สุกใส. ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง

ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการกุญ

กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.

สงบ ลักษณะ. "การวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้สึก," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 16 (3)

: 41-59 ; กรกฎาคม - กันยายน 2529.

สมบัติ พันธุ์คง และคณะ. การศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532 และสำเร็จ

การศึกษาในปีการศึกษา 2535. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาล สภาวิชาชีพ, 2533.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. "ความพึงพอใจที่มีสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย" ใน วารสารบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 6 (6) :

84 - 90 ; ธันวาคม 2528.

สำเนา ขจรศิลป์. "วิธีการแนะแนวอาชีพและการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและปัญหาที่

เกี่ยวข้อง," ใน รายงานสรุปผลการประชุมระดับปฏิบัติการเรื่องระบบแนะแนว

อาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 3 - 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2526.

โส พัฒนะสระคู. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทัศนะของนักศึกษา

และอาจารย์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สำลี ใจดี. จริยธรรมแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม. กรุงเทพฯ : หน่วยวิชาเภสัชศาสตร์สังคม คณะ

เภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สำลี ใจดีและคณะ. ทศวรรษที่เก่าแก่เภสัชกรไทย. โครงการจัดตั้งภาควิชาเภสัชศาสตร์สังคม

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดี, 2538.

- สุดใจ เหล่าสุนทร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2528.
- สุชาดา มัสโอดี. การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุนิพนธ์ ภูมิมากร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผمصพัชรี สุภางค์ยุทธลิขิต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2543.
- สมน สกลไชย. "บทบาทสหวิชาชีพกับการพัฒนาวิชาชีพในทศวรรษที่ 9," ใน ทศวรรษที่เก้าเภสัชกรไทย. โครงการจัดตั้งภาควิชาเภสัชศาสตร์สังคม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดี, 2538.
- อรรณพ คุณพันธ์. การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2521. อัดสำเนา.
- อรพิน แสงสว่าง. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- อัญชลี เวชชนินทนาท. การสร้างแบบสำรวจทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.
- อำภา กันทะเป็ง และทัศนีย์ ปัญจะ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ (ระดับต้น) นครสวรรค์ศูนย์ส่งเสริม สุขภาพเขต 6 กรุงเทพฯ : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2534.
- Allport Gordon W. The Handbook of Social Psychology in The Nature of Attitudes and Change. p.142. Massachusetts : Weisley Publishing Co., 978.
- _____. Attitude Reading in Attitude Theory and Measurement. Edited by Martin Fishbein. New York : John Wiley and Sons. 1976.
- _____. "Attitude", Handbook of Social Psychology. edited by C. Merichson ed. New York : Macmillan Publishing, 1988.
- Anastasi, Anne. Psychological Testing. 6th ed. New York : Macmillan Publishing, 1988.
- Astin, Alexander W. The College Environment. Washington. D.C. : American Council on Education. 1968.

- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 4th ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Chickering Auther W. and Robert Blackburn. The Undergraduate Unpublished Manuscript. San Francisco : Jossy – Bass, 1970.
- Ferguson, George. A Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : Mc. Graw- Hill, 1981.
- Fishbein, Martin. Reading in Attitude Theory and Measurement. New York : John Wiley and Sons, 1967.
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen Icek. Belief, Attitude, Intention and Behavior : an Introduction to Theory and Research. Reading, Mass : Addison Wesley Publishing Co., Inc., 1975.
- Good, Carter Victor. Dictionary of Education. New York : Mc. Graw-Hill, 1973.
- Gunter, Laurie M. "The Developing Nursing Student Part II Attitude Toward Nursing as Career," Nursing Research. 18 (2) : 131–136 ; March – April, 1976.
- Harold, Roger Davis. "The American of Student Extra Curricular Life in American Higher Education", Disertation Abstracts International. 27 (1) : 2728 – A ; February, 1964.
- Hillgard, Ernest R. Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brace, n.d.
- Horobin, Gordon. "Professional Mystery : The Maintenance of Chairsmen in General Medical Practice," in The Sociology of the Profession. Edited by Robert Dingwall and Philip Lewis. p. 84 –105. London : The Macmillan Press Ltd., 1983.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. California : W. A. Benjamin Inc., 1974.
- Kolb, Davis A., Kavin M. Rubin and James M. Mcintry. Organizational Psychology : A Book of Reading. New Jersey : Prentice – Hall Inc., 1979.
- Krejcie, Robert V. and Earyle M. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Education and Psychological Measurement. 30 (4) : 607 -610; Autumn, 1970.
- Likert, Renie. A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago : Rand Mc Nally Company, 1970.

- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehman. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. 3rd ed. New York : Rinehart and Winston, 1984.
- Moore, Wilbert E. The Professional : Roles and Rules. New York : Russell Sage Foundation, 1970.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York : The Dryden Press Inc., 1954.
- _____. The Acquaintance Process. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1961.
- Osgood, Charles E, George I Suci and Percy H. Tannenbacm. The Measurement of Meaning. Urbana : University of Illinois Press, 1957.
- Rokeach, Milton. Beliefs, The Reformation and the Social Change. London : The Macmillan Press Ltd., 1972.
- Tetreult, Alice Ida. "Selected Factors Associated with Professional Attitude of Baccalaureale," Nursing, Student Nursing Research. 20 (1) : 49 – 53 ; January–February, 1976.
- Thurstone, L L. Theory of Measurement. New York : John Wilson and Sons. Inc., 1967.
- _____. Attitude Measurement. Chicago : Rand McNally and Company, 1970.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wilson and Sons, Inc., 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๔๑/๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวผมพัทธรี สุภางษ์บุทรลิจิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑ - ๕ สาขาวิชาคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน ๕๐๐ คน ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวผมพัทธรี สุภางษ์บุทรลิจิต ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

26 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 - 5

เนื่องด้วย ข้าพเจ้านางสาวผมพัทศรี สุภางค์ยุททธิขิต นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ทศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ สุธรรมรักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย วีระพัฒนานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อเป็นเกียรติของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะได้นำข้อมูลของท่านไปใช้ในประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดี อันจะนำไปสู่ความรัก ความภาคภูมิใจ ในวิชาชีพเภสัชกรรมและความสำเร็จในอาชีพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามและ
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวผมพัทศรี สุภางค์ยุททธิขิต)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อให้ได้โปรดพิจารณาแบบสอบถามและขอความกรุณาตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารและคณาจารย์ของคณะเภสัชศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรับนิสิต การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนิสิต เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อนิสิตเภสัชศาสตร์ให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพเภสัชกรรมและพัฒนาตนเองให้มีความรักในวิชาชีพ อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในอาชีพต่อไป อีกทั้งจะเป็นข้อมูลสำหรับคณะผู้บริหารของคณะเภสัชศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในการดำเนินการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของคณะเพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตต่อไป

ข้อมูลที่ได้จะเก็บความลับและในการนำเสนอผลการวิจัยจะสรุปในภาพรวมจะนั้นจะไม่กระทบกระเทือนแก่ท่านแต่อย่างใดและขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือจากท่าน

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านทางวิชาการ

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิต

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านความคิด ด้านความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

แบบสอบถาม

เรื่อง ทศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของนิสิต

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

() ชั้นปีที่ 1

() ชั้นปีที่ 2

() ชั้นปีที่ 3

() ชั้นปีที่ 4

() ชั้นปีที่ 5

3. อาชีพของผู้ปกครอง

() รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

() รับจ้าง

() ค้าขาย

() เกษตรกรรม

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านได้คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2543 เท่ากับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องด้านขวามือที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ตรงความพึงพอใจของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ตรงความพึงพอใจของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ตรงความพึงพอใจของท่านปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ตรงความพึงพอใจของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงความพึงพอใจของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านวิชาการ</u>					
1.	อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม....					
2.	อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอนอย่างชัดเจน.....					
3.	อาจารย์สามารถอธิบายเนื้อหาสาระให้นิสิต เข้าใจได้.....					
4.	อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยสอดคล้อง กับเนื้อหาวิชา.....					
5.	อาจารย์ใช้การวัดผลและประเมินผลการเรียน อย่างเหมาะสม.....					
6.	อาจารย์สอนโดยการนำเสนอความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัย.....					
7.	อาจารย์นำเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้ อย่างเหมาะสม.....					
8.	อาจารย์เป็นกันเองและสร้างแรงจูงใจในการ เรียนให้แก่นิสิต.....					
9.	อาจารย์มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่าง เหมาะสม.....					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10.	อาจารย์มีผลงานทางด้านวิชาการออกเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง.....					
11.	อาจารย์สนใจค้นคว้าและวิจัยอย่างสม่ำเสมอ...					
12.	มหาวิทยาลัยมีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับวิชาชีพเพียงพอ.....					
13.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตมีโอกาสนำเสนอแสดงผลงานทางวิชาการและวิชาชีพ.....					
14.	หลักสูตรวิชาเภสัชศาสตร์เน้นกระบวนการพัฒนานิสิตให้เป็นเภสัชกรที่มีคุณภาพ.....					
15.	หลักสูตรมุ่งพัฒนานิสิตให้มีความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในวิชาชีพ.....					
	<u>ด้านสังคม</u>					
1.	การจัดปฐมนิเทศช่วยให้ นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน.....					
2.	นิสิตรุ่นพี่ให้คำแนะนำด้านการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพแก่นิสิตรุ่นน้อง.....					
3.	นิสิตสามารถปรับตัวเองและมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับเพื่อนๆ ได้.....					
4.	นิสิตร่วมมือจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนเพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย.....					
5.	นิสิตมีความรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย					
6.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมของนิสิตอย่างเพียงพอ.....					
7	กิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยมีประโยชน์เพื่อส่งเสริมการพัฒนานิสิตและสังคม.....					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่ใช้กับนิสิต เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน.....					
	<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u>					
1	บริเวณภายในมหาวิทยาลัยเป็นระเบียบ เรียบร้อยสวยงาม.....					
2.	มหาวิทยาลัยจัดที่พักผ่อนให้นิสิตอย่างเพียงพอ					
3.	สถานที่รับประทานอาหารของนิสิตสะอาด ถูกหลักอนามัย.....					
4.	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก.....					
5.	มหาวิทยาลัยมีสนามกีฬาเพียงพอต่อ ความต้องการใช้นิสิต.....					
6.	บรรยากาศในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อ กิจกรรมการเรียนการสอน.....					
7.	มหาวิทยาลัยมีบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิต อย่างเหมาะสม.....					
8.	เมื่อนิสิตเจ็บป่วยมีหน่วยงานอนามัยของ มหาวิทยาลัยให้การเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี...					
9.	ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจัดสวัสดิการต่างๆ ให้นิสิตอย่างเหมาะสม.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิต ใน 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านบ้าง

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านน้อย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิด				
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	เมื่อนึกถึงวิชาชีพเภสัชกรรม ท่านคิดถึงเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด					
1.	เป็นอาชีพที่มั่นคง.....					
2.	เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี.....					
3.	เป็นวิชาชีพที่ควรค่าแก่การศึกษา.....					
4.	เป็นวิชาชีพที่มีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกับวิชาชีพอื่น.....					
5.	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดี.....					
6.	เป็นวิชาชีพที่มีส่วนพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ.....					
7.	เป็นวิชาชีพที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม.....					
8.	เป็นวิชาชีพที่มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นโดยสามารถศึกษาต่อถึงระดับปริญญาเอก					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิด				
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
9.	เป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องในสังคม...					
10.	เป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปเป็นพื้นฐาน และประโยชน์ในการศึกษาต่อใน ระดับสูงได้.....					
11.	เป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบ อาชีพหลักได้.....					
12.	เป็นวิชาชีพที่รู้จักและเชื่อถือของ ประชาชนทั่วไป.....					
13.	เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อชีวิต ประจำวันของคนโดยทั่วไป.....					
14.	เป็นวิชาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้สนใจต้องการ ประกอบอาชีพนี้.....					
15.	เป็นวิชาชีพที่ต่ำต้อยกว่าอาชีพอื่น.....					
16.	เป็นวิชาชีพที่ไม่มีอะไรมากกว่าการ จ่ายยาให้กับผู้ป่วยเท่านั้น.....					
17.	เป็นวิชาชีพที่ไม่ต้องรับผิดชอบมากนัก...					
18.	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข.....					
19.	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้รู้จักทำงานอย่าง รอบคอบ.....					
20.	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง.....					
21.	เป็นวิชาชีพที่ช่วยให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์.....					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เมื่อคิดถึงวิชาชีพเภสัชกรรม ท่านรู้สึกกับประเด็นต่อไปนี้ในลักษณะใด ท่านรู้สึกชื่นชมเภสัชกรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเภสัชกรดีเด่น.....					
2.	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพเภสัชกรรม.....					
3.	ท่านรู้สึกรักวิชาชีพเภสัชกรรม.....					
4.	ท่านรู้สึกเรียนแล้วสนุกไม่เครียด.					
5.	ท่านรู้สึกศรัทธาวิชาชีพเภสัชกรรมที่เสียสละเพื่อสังคม					
6.	ท่านรู้สึกมั่นใจในความสามารถที่จะประกอบอาชีพเภสัชกรรม					
7.	ท่านรู้สึกว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีศักดิ์ศรีของความเป็นวิชาชีพ.....					
8.	ท่านรู้สึกดีใจที่จะได้เป็นเภสัชกร.....					
9.	ท่านรู้สึกมีความสุขในการเรียนวิชาชีพเภสัชกรรม.....					
10.	ท่านรู้สึกสมหวังที่ได้เรียนวิชาชีพเภสัชกรรม...					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	ท่านรู้สึกชอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาและการคุ้มครองผู้บริโภค.....					
12.	ท่านยินดีที่จะเปิดเผยตนเองว่าเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์กับบุคคลอื่น					
13.	ท่านรู้สึกว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีทางเลือกประกอบอาชีพได้หลายทาง.....					
14.	ท่านรู้สึกรักเพื่อนร่วมวิชาชีพเภสัชกรรม....					
15.	ท่านชอบสังเกตและติดตามความเคลื่อนไหวในวิชาชีพเภสัชกรรม.....					
16.	ท่านรู้สึกยินดีที่วิชาชีพเภสัชกรรมช่วยให้ประชาชนรู้จักการใช้ยาดีขึ้น.....					
17.	ท่านไม่อยากเป็นเภสัชกรเพราะได้เงินเดือนน้อย.....					
18.	ท่านรู้สึกว่าถ้ามีโอกาสเลือกอีกครั้งท่านยังคงเลือกที่จะประกอบอาชีพเภสัชกรรม.....					
19.	ท่านรู้สึกไม่ชอบทำงานในโรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรมยาและร้านขายยา.....					
20.	ในสายตาคุคคลทั่วไปเห็นว่างานเภสัชกรรมเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์.....					
21.	ท่านรู้สึกท้อแท้ต่อการเรียนวิชาชีพเภสัชกรรม.....					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางด้านซ้ายมือแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับกรกระทำของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ตรงกับการกระทำที่ท่านทำอยู่ทุกครั้งหรือเป็นประจำ
 บ่อยครั้ง หมายถึง ตรงกับการกระทำที่ท่านทำอยู่เกือบทุกครั้ง
 บางครั้ง หมายถึง ตรงกับการกระทำที่ท่านทำบ้าง ไม่ทำบ้าง
 นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ตรงกับการกระทำที่ท่านทำน้อยครั้งมาก
 ไม่เคยเลย หมายถึง ไม่ตรงกับการกระทำที่ท่านทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการแสดงพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	ถ้าท่านเป็นเกสซกร ท่านจะกระทำสิ่งต่อไปนี้ เป็นเกสซกรที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้ยาที่ถูกต้อง.....					
2.	เป็นเกสซกรที่ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง.					
3.	เป็นเกสซกรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล.....					
4.	เป็นเกสซกรพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสม กับการเป็นเกสซกร					
5.	เป็นเกสซกรที่อ่านบทความและวารสาร เกี่ยวกับวิชาชีพเกสซกรมอยู่เสมอ.....					
6.	เป็นเกสซกรที่อภิปรายกับเพื่อนๆ เกี่ยวกับ คุณลักษณะความเป็นเกสซกร.....					
7.	เป็นเกสซกรที่ติดตามความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ.....					
8.	เป็นเกสซกรที่อุทิศชีวิตและสละเวลาส่วนตัว เพื่อการทำงานในหน้าที่.....					
9.	เป็นเกสซกรที่หลีกเลี่ยงการเข้าร่วม กิจกรรมสาธารณะ.....					
10.	เป็นเกสซกรที่ทำงานตรงเวลา.....					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการแสดงพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
11.	เป็นเภสัชกรที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต.....					
12.	เป็นเภสัชกรที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่...					
13.	เป็นเภสัชกรที่มีระเบียบวินัยในตนเอง.....					
14.	เป็นเภสัชกรที่ทำงานร่วมกับบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ได้.....					
15.	เป็นเภสัชกรที่มีจิตใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์...					
16.	เป็นเภสัชกรที่มีกริยามารยาท สุภาพอ่อนโยน.....					
17.	เป็นเภสัชกรที่มีความยุติธรรม.....					
18.	เป็นเภสัชกรที่กล้าแสดงความคิดเห็น.....					
19.	เป็นเภสัชกรที่มีจิตสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ.....					
20.	เป็นเภสัชกรที่ปลุกฝังการปกครองระบอบประชาธิปไตย.....					
21.	เป็นเภสัชกรที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น....					
22.	เป็นเภสัชกรที่รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด.....					
23.	เป็นเภสัชกรที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ...					
24.	เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เภสัชกรรุ่นน้อง.....					
25.	เป็นเภสัชกรที่ทำงานเพื่อการค้า.....					
26.	เป็นเภสัชกรที่มีความคิดเป็นอิสระของตัวเอง					
27.	เป็นเภสัชกรที่คิดถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ.....					

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1	รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิพนธ์ ภูมิมางกูร	คณบดีคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร. พจน์ กุลวานิช	รองคณบดีฝ่ายวิจัย
คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3	ดร. พรรณี บุญประกอบ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์	สาขาวิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5	ดร. จารุวรรณ สกุลคู	สาขาวิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๔ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวम्मพัทรี สุภางษ์บุทรลิขิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน และ รองศาสตราจารย์ ดร.พจน์ กุลวานิช รองคณบดีฝ่ายวิจัย เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวम्मพัทรี สุภางษ์บุทรลิขิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ พส ๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื่องด้วย นางสาวผมพัทธรี สุภางษ์ยุทธลิขิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิต คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วีระวัฒนานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่และขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑ - ๕ สาขาวิชาเภสัชศาสตร์ จำนวน ๖๐ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิต คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวผมพัทธรี สุภางษ์ยุทธลิขิต ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย = .93
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.85	17	3.82
2	4.86	18	2.09
3	3.34	19	3.94
4	3.54	20	4.34
5	3.27	21	4.12
6	3.15	22	2.98
7	3.53	23	3.01
8	3.48	24	4.28
8	3.48	25	3.75
10	2.82	26	2.76
11	4.45	27	3.98
12	3.57	28	3.78
13	4.60	29	3.08
14	5.00	30	3.84
15	5.40	31	4.17
16	5.08	32	4.21

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม = .95
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.13	26	3.48
2	2.31	27	2.96
3	5.49	28	6.09
4	4.67	29	7.25
5	6.61	30	3.75
6	9.84	31	5.04
7	6.05	32	4.06
8	7.21	33	9.50
9	4.69	34	4.94
10	4.69	35	5.74
11	8.46	36	2.01
12	4.50	37	6.09
13	5.07	38	2.18
14	3.11	39	5.07
15	3.92	40	1.86
16	6.91	41	3.13
17	2.72	42	3.21
18	2.61	43	3.75
19	10.38	44	2.61
20	5.04	45	2.66
21	7.17	46	5.17
22	3.60	47	3.65
23	4.67	48	1.93
24	6.09	49	4.24
25	1.50	50	2.98

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
51	2.15	61	4.60
52	3.84	62	3.92
53	4.79	63	2.79
54	5.17	64	1.81
55	6.34	65	1.80
56	3.99	66	1.07
57	5.29	67	1.43
58	4.38	68	2.36
59	4.73	69	2.42
60	1.86		

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวम्मพัทฐรี สุภางย์ยุทธลิขิต
เกิดวันที่	9 สิงหาคม 2498
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่ปัจจุบัน	89/306 ซอย 4/6 หมู่บ้านบัวทองแลนด์ ถนนบางกรวย - ไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการการศึกษา ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	งานบริการศึกษา หน่วยทะเบียน คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2544	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
ผมพัทธี สุภางย์ยุทธลิขิต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2544

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง และความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ สอบถามระดับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 32 ข้อ และสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม จำนวน 69 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า

1. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

2.1. นิสิตชาย มีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมแตกต่างกับนิสิตหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมด้านความรู้สึกแตกต่างกับนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

2.2. นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3. นิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

2.4. นิสิตที่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยแตกต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ATTITUDE TOWARDS PHARMACEUTICAL PROFESSION OF STUDENTS IN THE
FACULTY OF PHARMACEUTICAL SCIENCES CHULALONGKORN UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
POMPATCHAREE SUPANGYUTALIKIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2001

The purposes of this research were to study and to compare students' attitudes toward pharmacy profession in overall and three areas : thinking, feeling, and behavioral trends across gender, classes, parent occupation, and students' level of satisfaction with university experiences. The sample of the study consisted of 440 undergraduate students in the Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University in the second semester of the academic year 2000. The instrument used for collecting data were two five-rating scale questionnaires with 32 items asking students' level of university experiences and 69 items asking students' attitudes toward pharmacy profession. The data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffé post-hoc comparison. The results of the study were as follows:

1. Students' attitudes toward pharmacy profession in overall and each area were at the high level.
2. Attitudes toward pharmacy profession among students with different gender, classes, parent occupation, and level of satisfaction with university experiences were as follows:

- 2.1 Attitudes toward pharmacy profession in overall area between male and female students were statistically significant different at .05 level. When examining each area, it was found that attitude in the area of feeling of male students was statistically different with female students at .05 level while there was no significant difference in the area of thinking and behavioral trends.

- 2.2 Attitudes toward pharmacy profession in overall and each area among students with different classes were statistically significant different at .05 level.

- 2.3 Attitudes toward pharmacy profession in overall area among students with different parent occupation were statistically significant different at .05 level. When examining each area, it was found that attitudes in the areas of feeling and behavioral trends were statistically significant at .05 level while there was no significant difference in the area of thinking.

- 2.4 Attitudes toward pharmacy profession in overall and each area between students with different level of satisfaction with university experiences were statistically significant different at .05 level.

3. There was no significant relationship between attitudes toward pharmacy profession in overall and each area and students learning achievement.